

REVISTA MUSICAL CATALANA

SUMARI

Carles M.ª de Weber, Joan Salvat. — *Les Sonates de Beethoven*, Blanca Selva. — *Entorn de Chopin*, F. Lliurat. — *L'Orfeo Nova Tàrraga a Barcelona*, J. M. i M. — *L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya*: Missions de recerca de 1926. — *El Congrés Internacional del Ritme celebrat a Ginebra*. — *Premis Musicals Eusebi Patxot i Llagustera*. VI Concurs: Cartell. — *Orfeo Català*: Excursió artística a Manresa. — *Catalunya*: Barcelona, Badalona, Igualada, Vilasar de Mar. — *Bibliografia*, Ll. M., V. M.ª de G., F. Ll. — *Noves*. — *Necrologia*: A. Masini, F. Antich, T. Filipponi, A. Wormser, M. Rué, Prev., J. Mulé. Prev., Narcisa Freixas.

: : BUTLLETI

DE L'O. C. : :

Any XXIII : Núms. 275-276

Novembre - Desembre 1926

Revista Musical Catalana

BARCELONA

REDACTORS EN CAP

FREDERIC LLIURAT — JOAN SALVAT

Secretari de la Redacció: JAUME MARTI I MARULL

PRINCIPALS COL·LABORADORS

Higini Anglés, prev.—Josep Barberà.—Giulio Bas.—Pascual Boada.—Joan Borràs de Palau.—Lluïsa Bosch i Pagès.—J. Cabot Rovira.—J. Rafel Carreras.—Gabriel Castellà i Raich.—Eusebi Clop, O. F. M.—Henri Collet.—Eduard L. Chavarri.—Josep M.ª Comella.—Miquel Domènech i Español.—Josep Fabre.—Josep M.ª Folch i Torres.—Ignasi Folch i Torres.—Alfons Gallardo.—Robert Gerhard.—Vicents M.ª de Gibert.—Enric G. Gomà.—Emili Heintz-Arnault.—Gascó Knosp.—Wanda Landowska.—Jaume Marti.—Frederic Lliurat.—J. Lamote de Grignon.—Miquel Llobet.—Joan Llongueras.—Josep Maideu.—Joan Manén.—Dom Carles Megret, O. S. B.—Apeles Mestres.—Lluís Millet.—Manuel de Montoliu.—Vicents de Moragas.—M. Morera i Galicia.—Antoni Nicolau.—J. J. Nin.—Joaquim Pena.—Francesc Pujol.—J. Riba i Martí.—Antoni Ribera.—Lluís Romeu, prev.—Miquel Rué, prev.—Dom Maur Sablayrolles, O. S. B.—Joan Salvat.—Kurt Schindler.—Albert Schweitzer.—Josep Subirà.—P. Gregori M.ª Suñol, O. S. B.—Agustí Valls i Cascante.—Francisco Viñas.—Amadeu Vives.—Rafel Vives, etc. ::

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Carrer Alt de Sant Pere, 13, (Telèfon 1, S. P.)

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

BARCELONA: Per als socis de l'*Orfeó Català*, un any, **6 pessetes**.—Per als no socis, **7 pessetes**.
FORA: Per als socis de l'*Orfeó Català*, un any, **7 pessetes**.—Per als no socis, **8 pessetes**.
ESTRANGER: Un any, **10 pessetes**.—Número solt: **Una pta.** (Número doble: **Dues ptes.**)

Se subscriu, demés, en les principals Llibreries i Magatzems de Música

Revista Musical Catalana

Butlletí Mensual de l'O. C.

Carles M.ª de Weber

(1786-1826)

Són bastants els centres musicals d'Europa, especialment d'Alemanya, que han commemorat el centenari de la mort de Weber (5 juny 1826). Ens hauria dolgut acabar l'any sense parlar en les pàgines de la REVISTA MUSICAL CATALANA del gloriós autor del *Freischütz*, encara que Weber no es compti entre els compositors preferits del nostre públic, segurament per l'escassa producció que en coneix. Descomptant l'òpera esmentada, *Der Freischütz* (El franc caçador), no pas gaire prodigada tampoc en els nostres escenaris, l'obra dramàtica d'aquell autor resta encara desconeguda del públic barceloní. Malgrat haver transcorregut un segle ja des de llur creació, ni *Oberon*, ni *Euryanthe*, ni tampoc *Preciosa*, amb tot i tractar-se d'un tema espanyol, no han estat mai aquí representades. Per bé que les obertures d'*Oberon* i d'*Euryanthe* figuren de quan en quan en els programes dels nostres concerts simfònics i en les audicions populars de la Banda Municipal, tampoc l'obra pianística de Weber no ha merescut, sobretot d'uns vint anys ençà, el favor que mereixia per part dels concertistes de piano. I a fe que les *Sonates* i el *Concertstück* guarden un segell personal ben digne d'admirar-se, i quant a llur tècnica és de les més apropiades a l'instrument pel qual foren escrites aquelles obres. Hi ha hagut en això un sensible abandonament, no solament en els nostres conservatoris i acadèmies, sinó, en general, en tots els conservatoris també de l'estranger. Els pianistes que arreu es fan sentir, haurien hagut de recordar-se d'elles almenys aquest any del centenari que hem retret (1).

(1) Com rares excepcions, ens plau consignar que Mlle. Caffaret ha inclòs la *Invitació al vals* en els seus programes executats l'hivern passat en les Associacions catalanes de Música, i també Risler tocà el 20 de novembre, a París, la *Sonata en la bemoll*.

La personalitat de Weber és prou reconeguda en la història de la música. Weber ha estat el primer músic romàntic, manifestat en la integritat de la seva producció, perquè ja sabem que Beethoven, punt d'unió entre l'escola clàssica i l'escola romàntica, fou un devot del classicisme en els períodes primers de la seva carrera. La doctrina dels romàntics alemanys — poetes, literats i filòsofs — de les darreries del segle XVIII inspirà la musa de Weber tot just començà a compondre, i així tota la seva obra està amarada, inflamada, de la passió romàntica i de l'esperit de revolta que l'epopeia napoleònica despertà arreu d'Europa. En trencar-se els motllos clàssics on la passió semblava aparentment continguda, l'art musical prengué volada ardida, i en fer-se més subjectiu adquirí una nova forma d'expressió que commogué i apassionà tota la generació del seu temps.

Caldrà dir que aquests accents no eren pas del tot nous? Si es diferenciava el llenguatge d'expressió, el seu esperit innovador era més bé un record de les passades gestes. Les llegendes medievals, l'art popular inspirat en la natura, foren el punt de partida dels primers romàntics. Així Weber, defugint els falsos déus de la mitologia grega que havien monopolitzat, podríem dir, l'escena des de la creació de l'òpera, cerca en la rondalla popular el tema del seu *Freischütz*; els personatges s'apropen a la gent del seu temps, les passions es fan més humanes, l'element natural que envolta l'acció és el propi terror del músic. El favor que acollí l'obra aquella des de la primera representació a Berlín (18 juny 1821) es comprèn perquè entrava de ple en l'ambient romàntic que sentia en aquella època tot el poble alemany. Fou el toc de crida per a la renovació de l'òpera a Alemanya, i tothom sap prou bé la influència que exercí sobre Wagner la producció dramàtica de Weber.

El *Freischütz* es donà per primera vegada a Barcelona l'any 1849 al teatre del Liceu. Per bé que el chor de caçadors es féu tot seguit popular, l'obra no es va mantenir en el repertori corrent. Es va reprendre amb un èxit més franc en el mateix teatre l'any 1886, sota la direcció del mestre Joan Goula, si no ens errem, repetint-se ja més sovint en les temporades següents. Cinc anys més tard el *Freischütz* entrava en el repertori popular i era acollit amb general aplaudiment en el teatre del Tívoli. Al Liceu passa una altra sèrie d'anys sense representar-se; la seva represa última data de 1921, i fou cantada l'obra per un quartet alemany que hi excellí totalment, sota l'hàbil direcció del mestre Bruno Walter.

Junt amb l'obertura del *Freischütz* i la *Invitació al vals*, introduïda en la mateixa obra en les representacions del Liceu, i escenificada més tard en els Ballets Russos, les obertures d'*Oberon* i d'*Euryanthe*, com ja hem dit al principi, s'han executat força vegades en públic. Volem recordar que en visitar per primera vegada la nostra ciutat el mestre Weingartner, la interpretació d'*Oberon*, sota la seva batuta, ens semblà una obra nova, talment una revelació, puix mai no l'haviem oïda amb tal noblesa interpretada, amb tanta idealitat, amb tanta finesa d'expressió vertida.

Les obres pianístiques de Weber tingueren, direm per fi, entre nosaltres una època de pronunciat favor. El *Concertstück*, la *Polonesa en mi*, el *Rondó brillant*, el *Moviment perpetu*, la *Invitació al vals*, especialment, i alguns fragments de les sonates foren executats pels pianistes de més renom. En Vidiella, l'Albèniz i En Calado ens havien donat sovint mostres d'aquell repertori, i de llurs polides i fidels interpretacions en guardem molts bons records.

Volem insistir en l'oblit en què es té avui el repertori pianístic de Weber. No té raó d'ésser. Weber no és solament un precursor de Wagner; fora del teatre — com ha dit un dels biògrafs del mestre — el seu romanticisme, la seva fantasia impetuosa han despertat la febre d'un Chopin, d'un Schumann, d'un Liszt, almenys en les formes renovades per ell de la música de piano.

Es, per tant, una personalitat ben definida la de Weber, i la transcendència de les seves obres és innegable dintre l'evolució de la música en començar el segle XIX, al bell punt d'iniciar-se l'escola romàntica que havia de cloure Wagner amb les seves genials concepcions.

JOAN SALVAT

Les Sonates de Beethoven

per a piano i per a violí i piano, explicades en vuit sessions
a la Sala Parés, amb la cooperació d'En Joan Massià

Cinquena sessió (26 de març de 1926)

(Acabament)

SONATA OP 106, en si bemoll

La Sonata op. 106 data del 1818 i fou publicada en 1819.

Es, potser, la més extraordinària obra que actualment posseeix la literatura del piano. És una de les més sorprenents de tot el pensament beethovenià.

Beethoven s'allunya, aquí, encara més que en cap altra, de l'aspecte convencional de la Sonata.

Sens dubte, el *primer moviment* conserva la construcció general de la forma Sonata. El *Scherzo* no ofereix cap altra anormalitat que un episodi en el seu *trio*. L'*Adagio* és un *Lied* amb cinc compartiments, forma ja ben coneguda. Però, àdhuc en aquestes tres parts, en les quals Beethoven no sembla pendre cap llicència ni deixar del tot el motllo acostumat, la natura de les idees, llur inusitada llargària, l'escriptura instrumental tan nova i ardida, tot això trenca amb la manera ja coneguda de compondre aquelles formes, i dóna juntament amb una significació més estranya, un aspecte tan allunyat dels que es poden esperar que, àdhuc ara en els nostres dies, aquesta obra no és entesa més que per ben poques persones.

El *primer moviment* és un *Allegro fulgurant*, d'una extrema vivacitat i d'un caient heroic únic, potser, en aital grau.

Es com un prodigiós cant de guerra. Sembla la marxa endavant d'un exèrcit formidable i atrevit, desplegat en una planura immensa com aquelles de les estepes infinides de Rússia.

El primer tema és constituït per dos elements.

El primer element no és res més que un formidable crit de combat.

Conté tres cèl·lules: X, Y i Z:

El segon element, que ja comença de marxar, el fa, no amb aquella salvatgeria que podria revestir semblant avenç realitzat sots la influència d'hommes que tenen set de sang, sinó més aviat amb pregonia emoció, amb dubtes, amb tota bondat de cor i noblesa d'ànima, i això ho revelen aquelles palpitations inenarrables i creixents que pugen, precisant-se cada vegada més fins a concloure en perfecta plenitud per l'unànim consentiment de tota la consciència a l'acte d'una lluita tan generosa com enèrgica i sense cap mena de remordiment.

Així la guerra que declara Beethoven, a l'inrevés de les que fan un Napoleó o altres inhumans dominadors, no és mai una guerra baixa, de violència, d'enveja o de rancúnia, d'orgull o de cupiditat.

Mai no l'entén amb crueltat, perquè mai no l'accepta més que com a suprem mitjà del triomf del Bé oprimint pel Mal. És la lliberació del Bé, la lliure fecunditat del Bé que intenta procurar i assegurar, per l'ús de la força contra el Mal opressor; mai el contrari.

Es la vida i el benefici de la Veritat i de la Justícia allò que ell defensa. I el seu primer pensament és resistir amb generositat, paciència i heroisme; l'obsessiona la idea de sacrificar-se ell mateix pel triomf del Bé, i no vol atacar amb ferocitat per a dominar i destruir una vida altra que la seva.

En una paraula, la guerra que canta Beethoven, la guerra que sentia en si mateix, és el combat cristià del Bé contra el Mal, perquè el Mal és la negació i la destrucció de la Veritat, de la Vida, de la Bondat i de l'Amor.

No s'ha de perdre mai de vista aquell sentit de la guerra beethoveniana, si es vol entendre l'expressió de la seva música i rebre el bé que a tots desitjava fer amb aquell cant. I una aital significació acaba d'ésser-nos confirmada encara en el fet de la introducció d'una batalla en l'*Agnus Dei* de la seva *Missa en re*, de la qual el manuscrit porta aquell epígraf: *Eixida del cor, que pugui anar al cor*.

Heus ací aquest segon element del primer tema del qual acabem de dir

la significació expressiva. El forma principalment el ritme de la segona cèl·lula (Y):

The musical score consists of three systems of staves. The first system includes a small inset titled "ritme de Y" showing a rhythmic pattern. The main score features various musical notations including notes, rests, and dynamic markings like "p" (piano), "ritard." (ritardando), "p a tempo", and "cresc. poco a poco".

Després de la seva noble i entusiasta conclusió ve el Pont. És impetuós sota el seu aspecte ordenat i ritmat:

The musical score consists of a single system of staves. It features various musical notations including notes, rests, and dynamic markings like "p" (piano).

Avança pas a pas amb clara energia i irresistible esforç, magnífic amb la proclamació ja gloriosa de la seva dignitat moral per a les veus, esclatants i imperioses, de la seva orquestració.

Sembla que es veu avançar la massa compacta i poderosa de l'exèrcit en ordre de batalla.

Després d'aturar-se un instant sobre la *Dominant* de si bemoll ressonen sobtadament noves crides de combat en un altre lloc de la immensa planura.

I la primera cèl·lula de l'obra, la cèl·lula que podria anomenar-se el *motiu de l'atac*:

ara canviant d'interval o de sentit melòdic i repetint-se innumerables vegades sense poder acabar mai el crit de guerra, pren aquí aspecte d'aspiracions, de sufocacions, mentre se l'emporta el galop desenfrenat dels cavalls:

Passen i s'entrecreuen pertot arreu com onades de la mar, les innombrables i mogudes línies de combatents i es senten breus i imperioses crides. Homes i coses, tot, tot sembla arrossegat per l'irresistible ritme del galop potent i joïós:

En *SOL major*, to de claror camperola, ve la *segona idea* en tres frases i una *conclusió*.

Com el *segon element del primer tema*, del qual procedeix rítmicament, la *primera frase de la segona idea* comença per dubtar:

De seguida la *segona frase*, en ones dolces i amples, però sempre impacients i aspirants, roman llarg temps sobre el *Pedal* o *Dominant*:

Quan en surt, és per a pendre a son torn, aspecte combatiu també i, tot marxant, s'hi senten, de nou, crides, fragments o deformacions del gran crit inicial de l'obra.

Després d'una onada ascendent i deslliuradora, ve a concloure en la *tercera frase* que ens apareix talment com un fresc paisatge encara no devastat pel mortal desordre de la guerra:

Però s'entreveu això només durant un breu instant.

I en la *Conclusió* heus aquí que, a l'horitzó, apareix la línia guerrera que barra la immensa plana per la irrompible ratlla de la seva massa coherent:

Avança, avança amb rapidesa d'aigua desbordada. S'atura, com sobtadament retinguda per les ordres imperatives dels cabdills que van a disposar el front de combat:

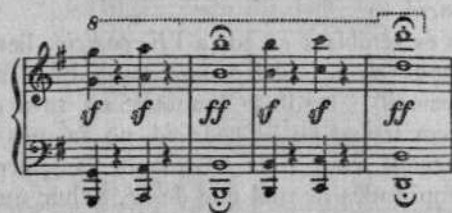

En veu baixa semblen transmetre's el crit inicial:

i després de silencis impressionants, comença de nou tota aquesta *Exposició*.

Quan arriba per segona vegada al mateix indret, en lloc de baixar el to com és habitual fer-ho a la repetició, una proclamació, més enèrgica encara que la primera, detura la marxa endavant.

Es el *desenrotllament* que s'inicia aquí.

El moviment continua com movent-se sobre si mateix per a concentrar-se millor.

Llavors, en *mi bemoll*, comença el combat.

Es sota la forma de *Fuga* que es desenrotlla.

S'inicia sense soroll, misteriosament, sordament:

p

però amb una energia concentrada que anirà manifestant-se més i més a cada entrada de noves forces en el combat, fins que la *cèhula d'atac*, dominant, clama, victoriosa, per damunt les caigudes de la *segona cèhula*, ara fragmentada i impotent:

La primera s'acarnissa, creixent i poderosa, fins que res més no li resisteix.

Llavors, més lluminosa en sa tranquil·la claror, i contrastant amb el sorollós tumult que acabava de trencar la pau de la naturalesa, el paisatge encisador ens parla de bondats i d'innocències.

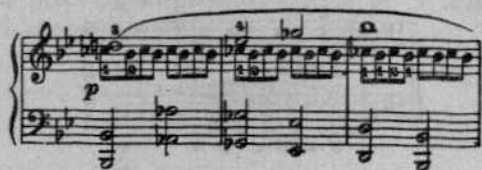
Però la guerra no està acabada encara; els homes no saben entendre la veu de la bona Veritat. Es necessari, doncs, continuar encara la lluita pel triomf del Bé.

De pertot arreu, de nou ens arriben crits de combat, pujant des de les més grans profunditats fins a les més encimbellades altures. Amb un clamoreig immens, amb tot l'esforç de l'ànima, en plena llum, mil veus proclamen per fi, el triomf del cant de combat, crit de la consciència i de l'amor al Bé. Es la *Reexposició*.

Com de costum és semblant en tot a l'*Exposició*, llevat de la qüestió de tonalitats. Però el *segon element* del *primer tema* dubta més temps, impregnat encara de més emoció i tendresa humana. La seva *conclusió* no arriba al gran esclat que hem trobat en l'*Exposició*, no fa més que conduir-nos al to ombriu de *sol bemoll*, com si la tristesa de la guerra li revelés que el combat comporta sempre més de mal que de bé, àdhuc quan és sostingut per a la millor de les causes.

Quan ve a concloure la *Reexposició*, la frase de *conclusió* de la *segona*

idea s'allarga, continuant la seva marxa sempre amb més decisió, i un *Des-enrotllament terminal* comença amb la *tercera frase* de la *segona idea*, sobre un *trino* continuat de Tònica.

Després d'una *cadència* sobre la *Dominant*, de nou es senten breus cries que van responent-se les unes amb les altres, des de diversos llocs:

Sobre la *Dominant*, més imperiosa que mai, és llançada encara un cop més aquesta crida:

Després d'un silenci, que podríem nomenar compacte, se sent una llunyana remor, en mig de la qual continuen les cries, com si fos la remor de la batalla que anés allunyant-se. El motiu d'atac ha desaparegut, i són les dues últimes notes del crit (la *tercera cèl·lula*) que insisteixen amb oposicions de matisos, evocant les distàncies que separen les diverses tropes:

Finalment, movent-se en una immensa augmentació, ensems rítmica i melòdica, és aquella tercera cèlula:

la que acaba aquest gegantesc *Allegro*, amb una afirmació tan breu com formidable que, imperativament, segella tota aquesta èpica visió.

Epica visió, l'*Allegro* inicial d'aquesta sonata.

No menys èpic el seu *Scherzo*.

On és aquest lloc pel qual passa aquesta cavalcada?

Quins herois de llegenda en són els cavallers?

D'on vénen i on van?

Ningú no pot dir-ho.

Sembla una ronda fantàstica que volta i gira implacablement, mentre se'n va, adalerada, de pressa, cap a un altre univers.

El seu motiu és format dels elements del primer tema de l'*Allegro* inicial, així: *Motiu del Scherzo*:

Aquest motiu el formen:

1.er Un interval de *tercera ascendent* vingut de la cèlula d'atac.

2.^{on} Un ritme de dues notes ràpidament repetides també vingut de la cèlula d'atac com es repeteix en el primer tema de l'*Allegro* inicial.

Ritme en el primer tema
de l'*Allegro*:

Mateix ritme
en el
Scherzo:

3.er La *tercera cèlula* del primer tema:

ara més melòdica:

De tant en tant deixen sentir-se dos cops imperatius, el ritme dels quals ha vingut de la tercera cèl·lula del primer element de l'*Allegro* inicial, aquell ritme que tant s'és desenrotllat en la *conclusió* per a trobar el seu vertader lloc sols en els últims compassos:

Acabament de l'*Allegro* inicial:

Cops intermitents del *Scherzo*:

En altres moments, la ronda sembla verament estimbar-se:

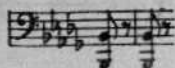
Però, després d'uns instants de silenci, durant els quals sembla haver perdut l'alè, apareix amb dubtes que van repercutint pels quatre àmbits de l'horitzó:

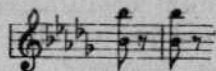
I la ronda, que va eixamplant-se indefinidament fins a dislocar la seva cadena, veu la seva dansa diabòlica de sobte immobilitzada per l'ordre, sense cap rèplica, que dóna la cèl·lula formada pels dos cops imperatius:

Després, en tant que, com una ordre fatal, va repetint el timbal els dos cops fatídics:

aquesta mateixa ordre, que serà notificada més lluny per la veu aguda de les trompetes:

desencadena una sorda remor, com de tambors o de temporals llunyans:

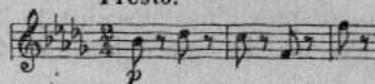

i, aterroritzada, en la nit, en mig de núvols de tempesta, torna la ronda que, ara, ja no és més que ronda d'ombres desencadenades que foren, un dia, heroics humans... És el *Trio*:

La ronda misteriosa i terrible s'allunya per sempre més... i, desapareguda aquesta, comença una marxa rapidíssima, com d'una patrulla endimoniada que puja a un fantàstic assalt:

Presto.

Amb repetits cops titànics:

fan caure el castell que s'aixecava al cim de la muntanya, convertint en desert aquell paratge i llançant damunt d'ell una ràfega de vent devastador i purificant...

Trenca el silenci del buit paorós un estrident picament de xurriaques i un furiós redoble de timbals:

els dimonis de nou condueixen a l'infern rodona els fantasmes dissortats...

Però, noves ordres passen i s'entrecreuen per damunt la remolinada multitud que s'aflluixa i cedeix impotent...

Amb un creixent excessiu tota aquella torba fantàstica és enviada enllà... enllà... vers un altre món qualsevulla a continuar sense repòs i sense fi la seva fatal dansa.

El llarguíssim *Adagio* que segueix és en forma de Sonata, inscrita en una gran arquitectura de *Lied* amb cinc compartiments.

El primer compartiment conté l'Exposició del primer tema; la del Pont amb dues frases, i la de la segona idea en tres frases.

El primer tema és en quatre períodes dels quals els dos primers es completen mútuament i els períodes tres i quatre comporten una repetició amb expressió sempre creixent pel fet d'una altra presentació instrumental.

Primer període, en el qual es reconeix l'estructura de tercera descendent de la tercera cèhula del primer *Allegro*:

precedit de dues importantíssimes notes introductives: formada per l'interval de tercera ascendent que juga un cabdal paper en tota l'obra:

Segon període, complementari del primer:

Tercer període:

Quart període:

El *Pont* consta d'una llarga frase molt ornada, d'intensitat expressiva també creixent:

i d'una frase més curta, no menys intensa, que s'apaivaga a l'entrada de la segona idea:

La segona idea, la formen tres frases de desigual llargària, en RE major. Primera frase:

Segona frase:

Tercera frase:

El segon compartiment és un curt Desenrotllament del primer tema amb les dues notes introductives, i la tercera descendent de la tercera cèl·lula:

El tercer compartiment, de *Reexposició*, presenta el primer tema amb variació, a la manera de l'*Adagio* de la *Novena Simfonia*:

Tota la resta és tractat com en l'*Exposició*, llevat com sempre en les *reexposicions*, en allò que pertoca a les tonalitats.

La segona idea està aquí en *FA diesi major*.

El quart compartiment és un curt *Desenrotllament* del primer i del segon temes:

El cinquè compartiment és una *exposició terminal* del primer tema sense repeticions i reduït aquí als seus períodes extrems.

Una *coda conclusiva* és formada per una frase nova:

i un record del primer tema.

Finalitza aquest *Adagio* amb les harmonies lluminoses de *FA diesi major* i sembla, per la disposició dels últims acords, concloure i quedar, a l'ensem, en suspens:

ritme de X com en els dos cops del Scherzo

Aquesta, esquemàticament, és l'arquitectura del formidable *Adagio* beethovenià, un dels més grans de tota la música.

Però l'arquitectura, per molt necessària que sigui, no és res sense la vàlua de les idees; sense el llur contingut expressiu humà.

I aquí, les idees, el pensament, el sentiment, són dels més bells i emocionants que es puguin traduir per mitjà de la música.

Cap paraula no pot expressar la sublimitat d'aital contemplació, la potència d'aital recolliment i l'intensitat de l'amor que així resta fixat dins el cor.

Tota la dolor del món és aquí sintèticament sentida.

Totes les interrogacions del destí humà, tot el desesper i tota l'esperança.

Tota l'angoixa del dubte, tota la serenitat de la Fe sense la qual no pot tenir la vida un sentit acceptable ni una eficient felicitat.

Tota la humilitat de l'home en la seva impotència i en el seu no-res de criatura...

Es verament aquesta la música que canta aquelles paraules que Beethoven escriví en 1815 a Carl Amenda: "En comparació amb les obres de l'Altíssim, tot és petit."

Tota l'admiració extasiada enfront del misteri de la Divinitat, impenetrable pel mateix excés de la seva resplendor als ulls dèbils de l'home.

Tota la passió del cor al contacte creixent de l'Amor de Déu.

Tota la felicitat de la vida sense defecte, de la vida sense fi, de la vida eternament benaurada, de la vida que és vida, en fi. Tota la contradicció de la vida terrestre, de la vida incerta i defectuosa és dita aquí, amb aquesta música, molt més íntima que cap paraula i que prega més i millor que cap fórmula d'oració, perquè és ella la confessió directa d'allò més íntim que vibra en l'ànima humana; la confessió de tota la seva misèria i de tot l'infinit dels seus desigs, i l'humilíssima, però tota exigent aspiració de la mateixa vida de tothom.

Quina dolor és el pa de cada dia de l'home, oh Senyor Déu!

Quina inextingible set de la Vida que sigui tota vida; de la Vida que no sigui res més que amor; de la Vida en la qual visquin per sempre tots els amors!...

L'ànima humana, presonera en la terra, sofreix aquí el martiri de la vida insuficient, de la vida que no és més que sacrifici...

I Beethoven, al llindar de l'època en la qual els sofriments de la terra semblen créixer d'any en any per la minva i per l'enfosquiment de la Fe cristiana, Beethoven, sembla haver viscut dins ell tot l'afeixugament del Dubte, tot el desesper de la Incredulitat i tot el desig de la divinal Eternitat.

En cap altra obra seva a ben segur no és, Beethoven, com en aquesta, el cantor per excel·lència de la humana Dolor.

Oh quina música la d'aquest *Adagio*! No es pot dir!...

No es pot tocar!... No es pot sentir, sens dubte, més que per una ànima semblant a la de Beethoven...

Procurem fer, almenys, que tot el nostre respecte, tota la nostra humilitat, tot el nostre fervor, tot el nostre millor desig escoltin i preguin i contemplin junt amb el geni dolorós i bo que ha parlat i ha cantat, de faisó tan sublim, en nom de tots i per a tots els humans, els seus germans en Déu el Nostre Pare.

En *Final* d'aquesta Sonata consta d'una *Introducció* lliure i d'una *Fuga* a tres veus amb alguna llicència.

La *Introducció* s'inicia amb un *Largo*, recitatiu en el qual es troben alguns compassos d'*Allegro*, mesurats.

Es ben bé l'única música que es podia fer en deixar el sublim *Adagio* precedent.

L'esperit de l'home, encara presoner de la matèria, no pot sostenir més temps semblant visió, semblant pensament, semblant sentiment: el deturar-s'hi massa el faria morir, i mentre ha de viure damunt la terra, la penetració dels augustíssims secrets de la Vida no li serà accessible.

Després, doncs, d'haver quedat immòbil en fixar els ulls de l'ànima en una contemplació tan humana com supraterrestre, mirant així com sense veure-hi dins una ombra tan fosca com claríssima, l'ànima de Beethoven sembla despertar-se com d'un somni letàrgic:

Poc a poc es desperta, i el món en el qual es troba li sembla talment un caos... No entreveu res, primerament; sols li apareixen formes desconegudes, que són com embrions i larves. L'atmosfera és tota boires i núvols. Però el silenci, pesant i sufocant, sembla no obstant ple de remors i de vital potència.

En l'obscuritat inicial s'endevina la claror. En la immobilitat s'inicia el moviment. Sembla que l'home viu comença a estendre els braços, lentament, i a palpar l'aire, compacte i fosc, que l'envolta. El seu esperit reflexiona peniblement, com el d'un malalt que torna a si mateix. S'aixeca més i més. Fa

alguns passos, feixucs i mal coordinats. S'atura. Un aire més fresc el desperta millor. Una claror difusa, com de subtil besllum, amoreix els seus ulls. Una animació inquieta creix en el seu cos. Marxa més. S'atura de nou. Gira i volta en mig de dubtes!...

Ah una fulguració sobtada il·lumina la nit! Una aspiració pregonia eleva el seu pit... Un crit immens d'agraïment, d'esperança i de força esclata en els seus llavis...

Llavors, amb una joia continguda, amb una energia creixent, amb una voluntat sempre més i més afirmada, marxa de nou, puja en l'ombra-claror i no es detura fins que arriba al llindar de la irrevelada caverna en la qual jaia des del seu començ.

I veu l'espai, i el sol, i la llum!...

Llavors, amb la cèhula d'atac, ara amplificada, i mentre la claror celestial tremola al damunt d'ell:

embriagat, es llença, robust, coratjós i conscient, a la vida, que serà lluita damunt la terra i victòria allà en el Cel.

Es la *Fuga*, que tan sovint usa Beethoven per a expressar la lluita. I aquí, més que en cap altre lloc, és en aquest sentit que ell n'ha fet ús.

El seu *subjecte* consta de la cèhula d'atac, amplificada, i donant naixença a un accent vigorosíssim, perllongat per un *trino*:

Després de una baixada feta d'ornaments enèrgics posats sobre l'interval de tercera descendent, eixit de la tercera cèhula de l'allegro inicial:

el subjecte no és res més que un moviment de vaivé, inquiet i resolut, que sembla intentar obrir-se pas al través dels obstacles del camí:

El contra-subjecte que li serveix de company és fet semblantment per la cèhula d'atac, aquí en el seu ritme inicial i per intervals d'octaves com ja ha estat usat en el Pont del primer moviment:

El contra-subjecte comporta demés l'ús d'un ritme amb notes repetides vingut del primer tema de l'allegro inicial:

Tota l'Exposició d'aquesta Fuga no és res més que agitació i esforç per una lluita creixent.

En SOL bemoll ve a descansar un moment en un episodi-desenrotllament, més alegre i enjogassat:

Però, en *mi bemoll menor*, el *Subjecte*, ara per augmentació, afirma més encara la seva voluntat de lluita:

Lavors comença un període de desenrotllament per la *cèl·lula d'atac amb trino*, que descriu un formidable combat, com de cos a cos.

Un cop més la claror i la bondat endolceixen i aflueixen l'aspror de la lluita. Un somriure aclareix els rostres enèrgics:

i un joc de gràcia i de juvenesa vol intentar reemplaçar la ferrenya contradicció:

No hi és, amb tot, la pau encara. Noves forces fan irrupció en el lloc de combat. Avancen amb noblesa i resolució i per uns moments ningú no s'oposa a elles.

Llavors, en la melangia de *si menor*, el *subjecte* es fa *per moviment retrògrad*, és a dir començant per la seva cua i acabant pel seu cap:

Una melodia més planyívola li fa de *contra-subjecte*:

Marxa fins en el to clar de *RE major*.

Ara, el *segon element del subjecte*, de vegades *dret*, de vegades *invertit*:

lluïta contra si mateix, sempre més i més tossut i acarnissat.

El *subjecte dret* entra en *RE major*, en el baix, com un gegant, pesant i ràpid ensems:

Davant d'ell els altres elements comencen de fugir. El *subjecte* eis condueix fins a *sol major*, to d'alegria camperola. El *subjecte invertit*, a l'agut, planta cara:

Els trinos lluiten contra les escales, el ritme de la cèhula d'atac pega els seus dos cops, repetidament. El subjecte invertit és reprès pel baix, la cèhula d'atac es multiplica, perseguida per les escales. Drets, invertits, per augmentació, per disminució, cèhula d'atac, trinos, escales, tot això fa tant i tant de soroll i tanta de trepidació que per un moment, sembla que dintre un gran cruiximent sigui tot l'univers romput...

Llavors, en el Cel s'aixeca una dolça melodia, com aquella que es canta en el *vitam venturi saeculi* del Credo de la Missa en RE:

Com un ressò dels motets litúrgics, la ronda benaurada canta pels humans que lluiten damunt la terra.

El cant celestial dona noves forces als combatents que havien restat ajeputs. El subjecte es barreja amb el cant litúrgic:

Els baixos se n'apoderen i marxen amb ell.

Els subjectes, dret i invertit, comencen de nou la lluita, més potent que mai. Però el Pedal de Dominant sembla, un instant, posar-hi una atmosfera més lluminosa:

Els altres no volen saber-ne res i, amb esforços desesperats, fan ús de totes les llurs possibilitats de resistència i d'agressió. Res no pot descriure el grau de tumult, de desordre i d'entrecreuament en el qual totes les forces enemigues es barregen les unes amb les altres...

En fi, la *cèhula d'atac*, *invertida*, amb una *augmentació rítmica* formidable, ve a mantenir el seu *trino* sobre l'*apoiatura de la tercera de la Tònica*:

És la seva victòria que ve a reforçar la *Dominant*.

Les *escales* fugen derrotades, la lluita s'afebleix i va cessant. Llavors la *cèhula d'atac*, glorificant el *trino* lluminós que li ha procurat la victòria, puja amb ell vers la glòria en una ascensió definitiva.

BLANCA SELVA

Entorn de Chopin

Copiem de la *Pàgina musical* de *La Veu de Catalunya*, publicada el dia 24 del passat octubre, el següent fragment d'un llarg article en el qual es parlava de *Dos nous llibres dedicats a Chopin*.

... ..
 "Però abans de parlar dels dos nous llibres ja esmentats, assenyalats, volem dedicar alguns mots breus a una tesi que ens atrau: ens referim a la qüestió del romanticisme que s'ha dit malaltís, de Frederic Chopin. Algú rondina, protesta, en efecte, quan es parla de Chopin. I els arguments contra el gran músic són sempre els mateixos (arguments, val a dir-ho, ja ben gastats, rebregadíssims): "Les seves obres — es diu — han passat de moda. Han estat creades per a plaure, principalment, a les "sensitives". La seva delicadesa, el seu sentimentalisme, són ja estantissos", etc., etc. Ara bé: el que això diu, o bé desconeix l'obra sencera de Chopin o és insensible al formós ritme, a la fermesa, al dinamisme extraordinari que revelen, precisament, moltes de les obres del gran artista. El que això diu s'atura a contemplar solament un dels matisos de la personalitat de Chopin. Matis que trobem, en realitat, ultra en les obres de Chopin, en les produccions d'altres músics: Field, Liszt (la melodia de Liszt, amb tot, és generalment menys personal i, d'altra banda, més buida i més ampuhosa que la de Chopin), Bellini, etc. En escriure les seves melodies sentimentals, sovint italianitzades, però, amb tot, sempre personals, Chopin expressava, doncs, senzillament (com tants d'altres!), el sentir de certa majoria del seu temps. Exterioritzava (com ho han fet, ben sovint, els grans artistes) el que bategava al seu entorn.

* * *

Parlant dels Nocturns de Chopin, Henri Bidou diu en el seu llibre del qual parlarem ben aviat, els següents mots:

"Però aquestes obres delicades, malgrat contribuir a augmentar la nomenada de l'autor, l'han acaparada una mica. Han donat de Chopin una imatge elegíaca, afemellada, melangiosa, que lentament ha desfigurat la seva veritable fesomia."

Justíssim.

Recordarem, de pas, que la forma Nocturn, per a piano (obra curta i generalment somniadora) no la creà Chopin. Es filla de Field. Els Nocturns

de Chopin són, doncs, imitacions dels Nocturns de Field. Ja no cal dir, però, que les esmentades imitacions són infinitament superiors (harmònicament, melòdicament, considerades des del punt de mira de l'estructura) a l'obra original que pretenen imitar.

Els Nocturns de Chopin representen, per tant (malgrat llur boniquesa) la part potser menys personal de les creacions del gran artista. Exterioritzen, a més, solament un matís de la personalitat de Chopin. Matís, però, que ha esdevingut el més conegut, el més popular, de les produccions del gran músic i que fins ha amagat, dissimulat — com diu molt bé Bidou — els altres matisos, les altres característiques de les produccions del gran mestre.

A la influència de Field, pel que es refereix a la forma i fins al caient del Nocturn, cal afegir, naturalment, la influència, com deïem, de l'ambient d'aquell temps.

Si llegim ara, però, les obres que creà Chopin durant la seva juvenesa, les que escriví, per exemple, dels 19 als 23 anys; si llegim, en un mot, els seus Estudis dedicats a Liszt, veurem amb facilitat que el sentimentalisme, el romanticisme, la dolçor especial, un xic acaramelada, de certs Nocturns, no hi apareix encara o hi apareix molt lleument. Això vingué més tard, de manera ja franca i sistemàtica, amb l'ambient de París i, sobretot, amb l'exemple de l'òpera italiana i dels grans cantaires. Es més, abunden en les produccions que ens ocupen, les pàgines fermes, plenes de vida i d'energia. Pensi's, sinó, en el núm. 12 de la col·lecció, Estudi amb el qual clou Chopin l'op. 10 dedicat a Liszt. Qui ha escrit, després, una obra més forta, rítmicament, més viril... menys ploranera? Podria dir-se gairebé el mateix, en parlar d'altres Estudis de la mateixa col·lecció, el núm. 4, el núm. 5, el núm. 8, etc. L'estudi núm. 6 és ja gairebé un Nocturn, és veritat. Però la seva dolçor no arriba encara, amb tot, al grau que podríem dir-ne màxim dels Nocturns propiament dits. Qui ha escrit també res de més ferm, rítmicament, que els Estudis núms. 23 i 24 de la col·lecció, op. 25 que Chopin dedicà a la comtesa d'Agoult?

Citem ara altres grans obres, també brillants, enèrgiques o bé apassionades, de Frederic Chopin.

Qui no recorda la seva Fantasia op. 49, publicada l'any 1841? Els amics del ritme, de la força, dels moviments de passió, on aniran a cercar una obra semblant? En llegir o en escoltar l'obra susdita, ens sentim lluny, tanmateix, de l'ambient dels Nocturns!

I què direm ara del final de la Sonata op. 58, i de molts dels episodis de les Balades, dels Scherzos (op. 20, op. 39), de les Poloneses, etc. Qui ha cantat, d'altra part, la seva pàtria amb més fermesa, amb més virior que Chopin en escriure, per exemple, les seves Poloneses op. 40 núm. 1, op. 44, op. 53, etcètera?

Però no podem continuar esmentant obres. Amb les citades n'hi ha prou,

creiem, per a provar el que volíem: que la part sentimental, acaramelada, de les produccions de Chopin representa, com dèiem, solament un dels matisos, un dels caients del seu esperit. En queden d'altres, però...

Repetim-ho: els que malparlen de Chopin considerant-lo afemellat, decadent, "ploraner"; els que no parlen sinó del caire, diem-ne romàntic de les seves produccions, o desconeixen l'obra sencera de Chopin, o són insensibles a la gran força, a la vehemència que palpita, triomfadora, en moltes de les obres del gran músic.

Però després de parlar del Chopin ferm, apassionat, vigorosíssim, podríem parlar encara del Chopin harmonista, de la riquesa originalíssima de les seves figuracions pianístiques... i de les seves Mazurques! Obres, qualitats que l'avaloren i que el fan, avui com ahir, un dels artistes més interessants, més suggestius, més personals que han existit. Tant si ho volen com si no ho volen els "grincheux", els rondinaires... o els enamorats de les modes que passen, de les modes que apareixen i desapareixen, com tots sabem, gairebé tots els dies, totes les hores, tots els instants.

Hi ha homes, realment, que necessiten cada dia un nou encís, una nova "distracció". N'hi ha d'altres, en canvi, que, amb tot i ésser curiosos, amb tot i embadalir-se amb la flor nova que bruscament esclata, amen, però, amb inlassable fidelitat, les valors ja adquirides, la bellesa que mai no mor, que no pot ja morir!..."

F. LLIURAT

L'Orfeó Nova Tàrrrega a Barcelona

El diumenge, dia 31 d'octubre, tinguérem el goig de rebre la visita del meritísim Orfeó Nova Tàrrrega, una de les entitats corals més prestigioses i antigues de la nostra terra. A les onze del matí els orfeonistes visitants, amb el seu mestre director En Josep Güell i altres mestres i amics en un gran nombre, arribaren per l'estació del Nord. A rebre'ls acudiren un bon estol d'admiradors i companys en l'art del cant; una nodrida representació de la colònia targarina resident a Barcelona, i un sens fi de barcelonins desitjosos de tributar un afectuós acolliment als simpàtics visitants.

Hi eren representats l'ORFEÓ CATALÀ amb els seus mestres Millet i Pujol; la Schola Orfeònica, amb el seu mestre Aliet i nodrida representació; l'Orfeó Gracienc, amb el seu mestre Balcells i cantaires; l'Orfeó Atlàntida de Sans, amb el seu mestre Soler i bon nombre de cantaires; la Caixa de Pensions; la Schola Coral de Terrassa, amb el seu mestre Pecanins; l'Orfeó de Sans; l'Orfeó Pirenenc; l'Orfeó del Centre Social de Betlem; l'Orfeó Montserrat, amb el seu mestre Pérez Moya; el Foment de la Sardana de Barcelona; l'Orfeó Núria, amb el seu mestre Lozano; la Schola Coral Martinenca; l'Orfeó Renaixement de Sans; el Foment de la Sardana de Sans; l'Orfeó Barcelonès i la Germanor dels Orfeons de Catalunya.

Els cantaires i mestres de l'Orfeó Nova Tàrrrega pogueren veure tot seguit que la seva visita a Barcelona era esperada no solament amb interès, sinó amb amorós afecte i germanor. Passats que foren els primers moments d'encaixades i presentacions, es dirigiren a Sant Pere de les Puelles, on varen oir la Santa Missa; i seguidament anaren a visitar la Schola Orpheònica en el seu estatge del carrer de Mercaders, on en recordança de la seva visita a Barcelona fou oferta al mestre Güell una bella batuta i un vermut a tots els orfeonistes i acompanyants.

Després del dinar, a la tarda, visitaren el Palau de la Música Catalana, i en el nostre estatge, amb els mestres Millet i Pujol, Junta Directiva i cantaires foren germanívolament acollits amb la més franca cordialitat. Seguidament efectuaren un assaig de conjunt de les obres que havien d'executar juntament l'Orfeó Tàrrrega i l'ORFEÓ CATALÀ, sota la direcció del mestre Millet.

A la nit, a la sala de concerts del Palau de la Música Catalana, omplerta per una concurrència desitjosa de poder tributar als orfeonistes de Tàrrrega el seu merescut aplaudiment, tingué lloc l'anunciat concert, que, sota la direcció de l'intelligentíssim i digne de tota lloa i admiració, mestre Josep Güell, era format pel següent programa: *El cant de la Senyera*, Millet; *La presó de Lleyda*, Cumellas Ribó; *El fill de Don Gallardó*, Sancho Marraco; *Sant Josep i Sant Joan i La mal maridada*, Pérez Moya; *Cançó de Nadal*, Romeu; *Adoramus te Christe*, Palestrina; *La mort de l'escolà*, Nicolau; *Les neus que es fonen*, Morera; *El riu Corb*, Brunet; *Pregària a la Verge del Remei*, Millet (les dues darreres obres foren cantades per les senyoretes); *El mercat de Tàrrrega*, Güell; *Ball rodó*, Rimsky Korsakow; *Don Joan i don Ramon*, Pedrell;

In dulce júbilo, J. S. Bach; *Israel en Egipte: És nostre Deu, O Déu just, Déu fort i bo*, Haendel.

Ja després de l'execució d'*El cant de la Senyera*, de Millet, el públic barceloní pogué apreciar la vàlua ben estimable dels cantaires targarins, ja per la frescor i timbre de llurs veus, ja per l'afinació i justesa en l'emissió, ja per la homogeneïtat del conjunt, atent sempre a les indicacions de la batuta precisa i ben experta del mestre Güell. I totes aquestes bones qualitats juntes amb una expressivitat encisadora, s'anaren posant de manifest amb evidència a mesura que les obres del programa anaven delectant l'auditori que, per la seva part, no va pas escatimar-los llur aplaudiment ben calorós i entusiàstic al final de cada una d'elles.

Satisfets poden restar mestres i cantaires, puix a Barcelona ha estat ben reconegut tot aquell treball abnegat que la constant pràctica de l'assaig proporciona, per a obtenir, dintre el més pur estil, el matís adequat que es fa escoltar amb delectança, car està exempt de dureses i estridències, sovint molestes i enutjoses.

En acabar la primera part, el mestre Millet, en nom de l'ORFEO CATALÀ, va oferir una llaçada per a ostentar en la senyera del Nova Tàrraga, acte que merescué els més fervorosos aplaudiments de l'auditori.

El concert finalitzà amb l'execució conjunta de l'Orfeo Nova Tàrraga i l'ORFEO CATALÀ, de *La filla del marxant*, de Cumellas Ribó, i *Aleluia*, de Haendel, de l'oratori *El Messias*, el qual conjunt dirigí el mestre Millet, despertant entusiasmes que es traduïren en inacabables ovacions.

De la sala de concerts foren acomiadats els cantaires de l'Orfeo Nova Tàrraga amb aplaudiments d'admiració i afecte per la seva tasca altament apreciada; corresponent bona part d'ells a l'infatigable mestre Josep Güell, digne de tot estima i lloança.

El dilluns, al matí, els orfeonistes targarins s'aprofitaren per visitar l'Orfeo de ceguetes de l'Empar de Santa Llúcia, on cantaren algunes composicions, que foren correspostes amb altres de l'Orfeo d'asilades, celebradíssimes totes elles; i per visitar l'Orfeo Gracienc, on pogueren fer-se càrrec novament del gran afecte amb què Barcelona els ha rebut.

A les quatre de la tarda partiren vers les seves llars, creiem que molt contents i satisfets de la seva esplèndida actuació. Que ella els sigui poderós aficiet per a prosseguir amb la major fe i entusiasme l'obra que tan bellament han empresa. I si algun dia un defalliment volgués apaivagar aqueixa flama d'entusiasme que requereix el noble ideal que és guia i sosteniment dels nostres orfeons, que pensin que a Barcelona, on han triomfat una volta, hi ha moltes mans que esperen tornar a aplaudir-los i una munió de cors que esperen poder testimoniar llur afecte en un nou i més gran triomf, si hi cap encara.

J. M. i M.

Obra del Cançoner Popular de Catalunya

Missions de recerca de 1926

Com cada estiu, d'ençà que fou constituïda aquesta gloriosa institució, s'es organitzada enguany la tasca directa de recerca de cançons populars de la nostra terra, la qual ha resultat ben intensa i, gràcies a Déu, profitosíssima.

Tres han estat les expedicions de persones competents i entusiastes que, per comanda i a despeses de l'"Obra del Cançoner", han recorregut diferents indrets de parla catalana, entaforant-se per pobles i masies, captant-hi la mel regalada de les nostres cançons, la qual serà curosament guardada i oferta als seus, cada dia més nombrosos, amadors.

Les noies barcelonines, Palmira Jaquetti i Maria Carbó, que ja l'any passat recol·liren una bona pila de cançons en la ciutat i encontorns de La Seu d'Urgell, han reprès, enguany, enteses i arriscades, l'àrdua feina de recollida per tot el Pallars i Conca de Tremp.

Per aquells masos i pobles, ara amb fredorades com d'hivern, ara amb impiedoses soledades, han anat per tot arreu en cerca de l'amagadis tresor. Qui s'oferia, qui refusava. Privacions i deferències, esperances i desenganys, malfiaments i troballes iròspitades, foren la contínua alternança dels dos mesos que durà la missió. Demés de les cançons, que eren febrosament apuntades aprofitant l'engrescament de l'hora o preveient el malengruny imminent, les intrèpides missioneres han tret el retrat dels cançonaires més interessants i, ultra el munt de material cançonístic aplegat en aquesta recerca, han escrit una crònica vivíssima de llur expedició. Encara que mai no pot assegurar-se absolutament que una comarca ha estat de ple escorcollada de cançons, l'esforç abnegat i pacient d'aquestes noies resol a bastament en els indrets recorreguts el problema de la recerca, per ço com les missioneres han aportat a la llur tasca excepcionals i ben altes qualitats.

Una altra missió de recerca i recollida encomanà l'"Obra del Cançoner Popular de Catalunya" a dos experts recercadors que ja tenen de sobres acreditades llurs aptituds: En Joan Tomàs i N'Antoni Bonell. Continuant l'itinerari suspès de l'acabament de la missió de l'any passat, recorregueren la comarca tan característica de La Garrotxa. El treball en aquesta missió fou també intensíssim i, això que fou de grans resultats la de l'any passat, enguany però la recollida resultà, dins el mateix espai de temps, més abundosa encara. Cal i tot tenir en compte que, perquè els missioners descobriren ben tost la coexistència d'un gran nombre d'identiques cançons en la comarca de La Garrotxa que en la d'Olot, on l'any passat recercaren, no escollien sinó les cançons diferents i les variants que tinguessin un interès evident. Per aquí es pot veure com han d'ésser curiosos i de vàlua els documents cançonístics que, en molt respectable quantitat, aplegaren aquests missioners. Cap als darrers dies de la llur tasca, essent ja ben recercada la comarca on s'eren dirigits directament, anaren a Figueres i pobles de l'entorn, on feren replega de diverses cançons i s'orientaren per a la missió de l'any vinent, plenament destinada a les terres empordaneses.

Hi ha, com a cosa particular del fruit d'aquesta missió, una abundosa sèrie de retrats, fotografies de paisatge, alguns documents de dansa ben interessants, entre ells un contrapàs i la còpia d'uns cançons manuscrites del segle XVIII, que generosament va deixar als missionistes En Pere Vayreda i Oliva, de Lladó.

Una tercera missió de recerca, que no podia estroncar-se després de la riquesa que oferiren les d'anys immediats anteriors, fou la de Mallorca, realitzada enguany per En Baltasar Samper, que ja havia sortosament recercat dos estius abans en l'illa daurada, i al qual acompanyava en la primera tanda En Ramon Morey i Antich, de Benisalem i, en la segona, mossèn Julià Samper, de Ciutat de Mallorca. Llargues ressenyes podrien fer-se dels resultats d'aquestes investigacions i recollides. La vida intensa que té encara ara a Mallorca la cançó popular ofereix espectacles encisadors, que ja no és possible de veure en la Catalunya estricta.

Són allà una riquesa característica imponderable les cançons de feinejar, de les quals s'és feta enguany una esplèndida recollida; i com que en elles la veu del cançonaire fa incalculables meravelles, els missioners, per constatar la fidelitat de llurs notes, com i també per oferir als estudiosos un document viu d'una exquisidesa que altrament semblaria increïble, han impressionat una pila de rotllos fonogràfics, que poden ésser un preadíssim instrument en l'arxiu de la nostra cançó popular. El voluminós aplec de materials que ha donat enguany la missió de Mallorca, entre els quals hi ha una sèrie ben important i documentada de ballets i música de festes típiques, va amenitzat per una abundosa selecció de fotografies que deixen veure la gràcia de la indumentària i dels posats d'aquella gent sortada, que no ha perdut encara la sanitària alegria que donen sempre les cançons populars.

Com a nota curiosa i edificant, ensems que pot donar una falaguera impressió sobre la importància del recull fet a Mallorca en aquest passat estiu, cal esmentar el gest munífic del prevere de Felanitx, mossèn Cosme Bauzá i Adrouer, que ha donat a l'"Obra del Cançoner Popular de Catalunya" quatre llibretes manuscrites i curcsament presentades, que contenen, cada una, la lletra d'un miler de cançons curtes, pacientment recollides en llargs anys. Això prova, com dèiem, la quantitat de material apiecat i l'imponderable exemple de confiança i amor a l'Obra que vol dignament i gloriosament perpetuar les cançons populars de totes les terres de parla catalana. Gràcies a Déu, en tots els indrets on han estat trameses missions de recerca, gent de tota condició ha contribuït de mil maneres laudabilíssimes a facilitar la tasca dels missioners i a assegurar el millor profit de la recerca.

Demés, Mossèn Joan Sala i Salarich, per encàrrec de l'Obra ha feta pacientment en la seva parròquia de Sant Quintí de Puig-rodon i els seus voltants una recollida de cançons en dues etapes diferents, amb la qual l'arxiu del "Cançoner" s'és enriquit amb dues centes cançons més, moltes de les quals són certament interessantíssimes.

També, fora del temps d'estiu i quan se'n presenta avinentesa, es treballa en la recerca i recollida de cançons en la mateixa ciutat de Barcelona, en la qual viu gent de tots els indrets on són o han estat vives les nostres cançons. Ja n'hi han alguns centenars d'aplegades en l'arxiu del "Cançoner".

Aquestes senzilles referències seran suficients per a donar a tots els amadors de les cançons nostres fe de la vida intensa que porta per a la realització del seu ideal l'"Obra del Cançoner Popular de Catalunya".

El Congrés Internacional del Ritme celebrat a Ginebra

Quan el mestre Jaques Dalcroze dirigia el seu Institut a Hellerau (Dresde), ja s'havia iniciat, entre els qui convivia amb ell i es preocupaven d'estudiar a fons i extensament el *Ritme* dins la música, i també, d'una manera més general, el *Ritme* com a manifestació vital, la idea de celebrar un "Congrés del Ritme" en el qual fossin estudiats o simplement exposats, sota els diversos aspectes de la música i de l'art en general, de la pedagogia, de la biologia, etc., tots els fenòmens en els quals el *Ritme* intervé directament i els problemes de tot ordre suscitats per aquests mateixos fenòmens.

Fins aquest istiu, amb motiu de celebrar els nombrosos deixebles escampats arreu del món, el 60 aniversari del mestre Jaques Dalcroze, aquesta idea no ha arribat a assolir la seva plena realització.

Les tres diades d'aquest Congrés, celebrat a Ginebra els dies 17, 18 i 19 d'agost propassat, restaran sempre més com tres diades glorioses en els anys de l'*Institut Jaques Dalcroze* de Ginebra.

Més de trenta conferenciants eminents hi aportaren els seus coneixements i mostraren la importància i el paper del *ritme* en totes les activitats humanes o artístiques i un grup d'excel·lents artistes aportaren també llur valuosa cooperació a les diverses sessions musicals organitzades amb motiu d'aquest Congrés.

En la sessió destinada a la Pedagogia prengueren part els nostres bons amics En Narcís Masó—el qual parlà de *La Rítmica en l'escola* demanant que l'ensenyament primari fos penetrat per l'educació rítmica perquè ella serveix de contrapès benefactor a la instrucció purament intel·lectual, practicada en les nostres escoles, i serveix per a desenrotllar les qualitats psíquiques essencials a una personalitat harmònica—i el mestre Joan Llongueres, el qual s'ocupà extensament de *La Rítmica en la primera educació dels cecs*, exposant com els exercicis del *Mètode Jaques Dalcroze*, convenientment aplicats, augmenten la llibertat de moviment en els cecs, donant-los el sentiment exacte de l'espai, i vivifiquen i tonifiquen tot llur organisme. L'aportació dels nostres amics catalans fou rebuda amb el més viu interès.

Mancats avui d'espai, deixem per a un dels números propers la ressenya completa i detallada d'aquest important Congrés.

PREMIS MUSICALS

Eusebi Patxot i Llagustera

VI CONCURS

ANY 1925

(Segona Convocatòria)

N'Eusebi Patxot i Llagustera, pianista empordanès, natural de Sant Feliu de Guíxols, morí en aquella ciutat el 12 de juny de 1893, a l'edat de 47 anys.

L'ORFEO CATALÀ de Barcelona, associant-se als desitjos d'En Rafel Patxot i Jubert, el qual amb aquests Premis musicals ha volgut honorar pietosament i escaienta la memòria del seu difunt pare, endreça als compositors catalans el present

CARTELL

Publicat en primera convocatòria en la mateixa data de 1925

I. PREMI DE 10.000 PESSETES a la millor obra lírica per a l'escena (drama, comèdia, etc.) en tres o més actes, sobre text català tot ell musicat, o sigui amb exclusió de parlat. En igualtat de mèrits musicals, serà preferida l'obra de majors qualitats escènico-literàries. Acompanyarà a cada partitura una reducció per a cant i piano i una còpia del llibret.

II. PREMI DE 4.000 PESSETES (extraordinari, per no haver-se adjudicat en el Concurs anterior), al millor Poema simfònic per a gran orquestra. Acompanyarà a cada partitura una reducció per a piano.

Els compositors que concorrin al present Concurs han d'ésser de terres de llengua catalana (Catalunya, Balears, València, Rosselló, etc.), o han de tenir, quan menys, *deu anys* de residència en alguna de les encontrades on es parla la llengua nostra. L'ORFEO CATALÀ podrà exigir dels autors premiats la documentació necessària per a justificar aquesta condició.

Les composicions no hauran d'ésser escrites de mà dels mateixos autors, sinó de copista, procurant en elles la major claredat.

En publicar-se alguna de les composicions premiades, serà obligatori d'estampar, en el lloc més escaient, que l'obra ha estat premiada en els *Concursos Eusebi Patxot i Llagustera*, divent així mateix precisar l'any corresponent.

En Rafel Patxot i Jubert es reserva el dret de publicar aquelles composicions premiades que bé li sembli, i retenir del producte de la llur venda les despeses de publicació, deixant a benefici dels autors els rendiments successius.

L'ORFEÓ CATALÀ es reserva el dret de fer executar, sempre que vulgui, les composicions premiades, els manuscrits de les quals passaran a formar part del seu Arxiu-Biblioteca i en cap cas no podran sortir-ne. Si l'autor d'alguna de les obres premiades en desitja còpia, l'ORFEÓ CATALÀ la farà treure, essent-ne la despesa a càrrec de l'autor.

La propietat de les obres premiades queda a favor de llurs autors.

Es potestatiu del Jurat el deixar d'adjudicar els premis, en tot o en part, per raó del magre valer de les obres presentades.

Les composicions, que hauran d'ésser rigorosament inèdites, s'enviaran a l'ORFEÓ CATALÀ (carrer Alt de Sant Pere, núm. 13) a nom de Joan Salvat, Secretari dels Concursos Eusebi Patxot i Llagustera, i cada una d'elles portarà un lema.

TERME D'ADMISSIÓ: *Fins per tot el dia 15 d'agost de 1927, per a les composicions del tema II.*

Fins per tot el dia 30 de juny de 1930, per a les composicions del tema I.

El veredict del Jurat es farà públic el dia 1.er de desembre de 1927 i el dia 1.er de desembre de 1930, respectivament.

Per a conèixer els autors premiats quan es publiqui el veredict del Jurat, aquest demanarà l'enviu d'uns quants compassos de la composició premiada, acompanyats del nom i residència del guanyador del premi. Els autors premiats seran degudament convocats a recollir els premis en una data compresa dintre dels tres mesos següents a la publicació del veredict. Els compositors que, en circumstàncies normals i havent estat convocats per tres vegades, no es presentin a recollir els premis dintre els tres mesos assenyalats, s'entendrà que renunciïn als drets llurs.

Les obres no premiades es retornaran a llurs autors durant els tres mesos següents a la publicació del veredict, mitjançant la presentació del lema i els sis primers compassos. Les que no es retirin durant el dit terme, l'ORFEÓ CATALÀ es desentén del compromís de guardar-les.

Formen el Jurat que fallarà el tema II els mestres següents:

LLUÍS MILLET (designat per l'ORFEÓ CATALÀ). — AMADEU VIVES (designat per En Rafel Patxot i Jubert). — ANTONI NICOLAU (designat per l'Escola Municipal de Música).

El tema I serà fallat pel Jurat que actuarà per al VIII Concurs dels Premis Musicals Concepció Rabell i Cíbils.

Barcelona, 1.er de desembre de 1926.

JOAQUIM CABOT,
President de l'Orfeó Català

PASQUAL BOADA,
Secretari de l'Orfeó Català

Orfeó Català

EXCURSIO ARTISTICA A MANRESA

Amb l'alegria acostumada en aquesta mena d'excursions, els nostres choristes emprehengueren el viatge cap a la noble ciutat, el mati del diumenge dia 14 del passat novembre. La bellesa del paisatge, la claredat del dia i la convivència amical en el tren, foren tres elements preciosos, que fins la tornada — quarts de deu de la nit — no deixà el seu bon humor.

Vint-i-cinc anys justos feia que l'ORFEÓ CATALÀ no havia estat a Manresa; vint-i-cinc anys durant els quals ha fructificat, però, la llavor que hi sembrà en la seva primera visita que provocà la naixença, al cap de poc temps, de l'Orfeó Manresà, les nocces d'argent del qual s'acaben de celebrar. L'Orfeó Manresà, doncs, és un fill del nostre i per això és que en la solemnnial commemoració de la seva vinticinquena anyada no hi podiem faltar.

A desgrat dels temps que som, plens de dificultats per a demostracions de sentit pairal, la recepció dels nostres choristes pels bons manresans, fou ben cordial. Ultra una gran gentada per balcons, carrers i places, a l'estació hi havia, amb els principals elements de l'Orfeó Manresà, força amics i admiradors de la nostra institució de Manresa i dels pobles comarcans que volgueren saludar al mestre Millet, Junta i choristes de la nostra institució.

Format el seguici, les nostres tres seccions s'encaminaren cap a la Seu, on oïrem missa i on, per fer-se sentir de tot Manresa, van cantar l'Al·leluia popular gregoriana *Psalmite*, la *Pregària a la Verge del Remei* i el cant espiritual *Al cel blau*, ambdues del mestre Millet.

Les belles notes d'aquesta música sota les gracioses voltes de la magnífica Seu manresana, foren un bell present espiritual per la gentada que s'havia congregat a la casa de Déu que, per rebre al nostre ORFEÓ s'havia engalanat i il·luminat profusament.

El parell d'hores de lleure que quedaren abans de dinar, foren aprofitades per mestres i choristes per visitar la ciutat, tan plena de caràcter com de vitalitat.

Vingué la tarda i la festa màxima de les nocces d'argent de l'Orfeó Manresà tingué efecte. Hem dit la festa màxima i no pas per ésser el concert de l'ORFEÓ CATALÀ, sinó per l'homenatge que es tributà al mestre que vint-i-cinc anys enrera fundava vibrant d'entusiasme l'Orfeó Manresà; el tribut d'afecte al fèrvid Estanislau Casas, creador de l'admirable institució manresana que durant el darrer quart de segle ha mantingut sempre viu en aquella ciutat l'ideal en pro de la nostra música. Si la vida de l'enyorat mestre malauradament no durà gaire — al cap de quatre anys d'haver fundat el seu Orfeó, moria — la seva obra en canvi, recollida per altres fèrvids patricis que se'n feren hereus, ha arribat a la majoria d'edat plena de vida i de glòria. Lloats siguin, doncs, els hereus d'aquell esperit aflamat que fou N'Estanislau Casas, al qual ells han glorificat constantment amb la seva pròpia obra!

Una ovació saludà als cantaires manresans en aparèixer a l'escenari. L'homen-

natge al mestre enyorat anava a tenir efecte. S'avançà el director actual mestre Mi-quel Blanch — altre fervent de l'art choral — i pàlid d'emoció pel moment gairebé sagrat, digué que en memòria al seu antecessor i fundador de l'Orfeó el mestre Casas, cantarien l'*Himne a l'Orfeó*; que per honrança al seu enyorat autor pregava que en lloc d'aplaudir es fes un minut de respectuós silenci, car així podrien oferir el millor tribut al desaparegut. I amb religiosa unció, amb visible emoció, joves i vells, homes, dones i nois; els choristes d'ara i els d'abans — per a poder ésser a l'homenatge foren alguns choristes que en aquest moment forniren les files dels orfeonistes, — tots ento-naren l'*Himne a l'Orfeó*, d'Estanislau Casas.

Ens durava encara a tots nosaltres l'emoció del tan auster com noble homenatge, que vingué a ajuntar-s'hi la que experimentàrem en ésser saludats amb la més viva simpatia pel poble manresà. Tothom com un sol home, pati, llotges, públic, festejà als nostres cantaires, a la senyera i al mestre Millet amb sengles aplaudiments.

I el concert començà... I una darrera l'altra les composicions eren celebrades comprensivament, amb evident demostració de trobar-nos enfront d'un públic força ben conreat que subratllava amb els seus aplaudiments les seves preferències o bé exigia la repetició de les composicions de major valor.

El programa es composà de les següents obres:

Primera part: *El cant de la senyera*, Millet; *La nina bella*, Pérez Moya; *Cançó de l'espadar*, Samper; *La dama d'Aragó*, Millet; *La filla del marxant*, Cumellas-Ribó; *El fill de don Gallardó*, Sancho-Marraco; *El caçador i la pastoreta*, Botley; *Empordà i Rosselló*, Morera.

Segona part: *Entre flors*, *Cançó de la Moreneta*, *Cançó dels escolans*, *La mort de l'escolà*, Nicolau.

Tercera part: *L'emigrant i els idil·lis Jesús i Sant Joan*, *La lluna i la rosa i Canta i vola que fa sol*, d'En Vives, i el *Sanctus*, de la Missa del Papa Marcel, Palestrina.

Finit el concert, el comiat fou entusiasta, cordial: els manresans, amb sincera efusió, ens demostraren llur afecte no tan sols en el teatre del Conservatori, sinó també a l'estació, on es congregà una gran gentada que en partir el tren esclatà en una tan bella com enternidora ovació de simpatia, de la qual servarem immarcescible recordança.

I. F.

CONCERT AL PALAU DE LA MUSICA CATALANA

(5 de desembre)

Iniciant els concerts del present curs, l'ORFEÓ CATALÀ donà el dia 5 de desembre a la tarda un concert choral, sota la direcció del seu mestre Lluís Millet, el programa del qual donem a continuació:

I. — *El cant de la senyera*, Millet; *La mal maridada*, Pérez Moya; *Sant Joan de Pineda*, Cumellas; *Cançó de bressol*, Sancho Marraco; *El galant desdenyat*, Pérez Moya; *El diví moliner*, Romeu; *Són vina, vina son*, Romeu; *La nostra verema*, Morera.

II. — *Comparsa de camperoles*, Banchieri; *Garideta*, Ravel; *Tres ocellets del paradís*, Ravel; *L'estudiant de Vich* (Glosa) estrena, Toldrà; *S'esmuny, s'esmuny el furó* (primera audició), Ranse.

III. — *Cançó de la Moreneta*, Nicolau; *Jesús i Sant Joan*, Vives; *La lluna i la rosa*, Vives; *Canta i vola que fa sol*, Vives; *La balanguera*, Vives.

El programa era ben escollit com es pot veure. Algunes de les obres, com les dels mestres Nicolau, Romeu i Vives, guarden encara l'encís de la novetat, deixant a part els mèrits que les avaloren. El públic s'hi delità novament escoltant-les i gairebé totes es repetiren.

Bon atractiu despertaren, així mateix, les estrenes anunciades. La glossa d'En Toldrà sobre la cançó popular *L'estudiant de Vich* és la primera composició coral que l'ORFEO canta d'aquell autor. És una obra escrita amb tot l'amor d'artista. Ben concebuda i destrament composta, es manté sempre dintre l'ambient de la cançó, que és d'una delicada tendresa enyorívola. El públic la rebé amb gran simpatia, encara que la bonica glossa que ens ocupa és una d'aquelles obres que volen ésser escoltades sovint per a saborejar-ne tota la dolçor.

L'altra primera audició que figurava en el programa *S'esmuny, s'esmuny el furó*, entra també dintre l'estil popular, ja que es tracta d'una bella ronda popular francesa. El seu autor, el mestre Ranse, ha estat ben feliç en el descabdellament de la cançó i ha demostrat conèixer molt bé el tractament de les veus. Causà aquesta eixerida ronda francesa un efecte molt plaent en l'auditori, els aplaudiments incesants del qual obligaren la repetició de la mateixa.

L'execució dels nostres cantaires, obediets a la batuta del mestre Millet, fou recompensada amb llargues ovacions, i mantingué durant tot el concert l'escalf aconegut de les més belles esperances.

Catalunya

BARCELONA

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA: ORQUESTRA PAU CASALS. — Fem constar amb goig que enguany la tanda de tardor s'ha vist del tot afavorida. El públic ha omplert la sala del Palau a cada sessió i en escoltar els importants programes executats ha fet justícia als mèrits valuosos de l'Orquestra Pau Casals, del seu mestre fundador en la direcció de la mateixa orquestra i dels artistes que han col·laborat amb ella.

El primer concert de la tanda oferí la novetat d'una representació de la comèdia-ballet en tres actes *El burgès gentilhome*, de Molière, versió catalana d'Adrià Gual, amb els comentaris musicals, ja coneguts, de Ricard Strauss. Executada la part escènica pels actors del Teatre Intim, dirigit per Adrià Gual, l'èxit més franc coronà la representació de la saborosa comèdia de Molière. L'orquestra, dirigida pel mestre Casals, ens donà una audició ben fidel de la partitura de Strauss, que la temporada anterior havíem ja aplaudit.

Els programes de les sessions restants oferiren l'atractiu d'algunes novetats ben rebudes totes elles pel públic. Fem constar, en primer lloc, les produccions dels mestres catalans Lamote de Grignon, Pahissa, Toldrà i Josep M.ª Pagès. El mestre Casals tingué l'encert de rependre l'oratori de Lamote *La nit de Nadal*, que no havíem tornat a oir des de fa alguns anys. Fou, ara, amb la col·laboració de la sopran senyora Badia d'Agustí, el baríton Josep Moreno i l'Orfeó Gracienc, que dirigeix el mestre Balcells. La valuosa obra del mestre Lamote, malgrat els anys transcorreguts des de la seva estrena per l'ORFEO CATALÀ l'any 1902, conserva ben viu l'interès encara. És una prova dels mèrits seus que la fa estimar i aplaudir per una nova generació. La fermesa de la seva construcció, la sobrietat en el seu descabdellament, l'esperit catalanesc que la inspirà, són qualitats que mantenen la seva juvenesa. Autor i executants reberen de l'auditori complagut vives demostracions d'entusiasme. Del mestre Lamote oírem encara la bella *Oració de mercès*, per a sopran i orquestra, que digué amb una gran simplicitat d'expressió, tal com demana el caràcter de l'obra, la senyora Badia d'Agustí. Un èxit no menys calorós assolí la mateixa cantatriu en la interpretació de l'escena final de *Tristan i Isolda*, que seguí a l'audició aquella.

En Pahissa, amb la seva *Suite intertonal*, que personalment dirigí, ens mostrà una nova temptativa de les recerques del seu enginy. No podem dir que triomfés totalment aquesta vegada. L'obra es dol de manca d'unitat. Per altra part, el públic en general no ha trobat en aquella composició, per demés sistemàtica, l'espontaneïtat, la franquesa d'expressió, que hom demana a tota obra d'art. No ens hem donat aquesta vegada per convençuts, i ens dol la fallida ja que l'autor frueix entre nosaltres de considerat prestigi.

Un acolliment més unànimе en la seva demostració aconseguiren En Toldrà i En Pagès, amb llurs produccions respectives *Empuries* i *Càntic d'amor*. La primera és una sardana lliure per a orquestra, que merescué ésser premiada en un dels darrers

concursos celebrats en la nostra ciutat. S'escolta agraçosament per la solidesa de la seva construcció i pel seu caient, on resplendeix prou bé l'esperit de raça. Sense considerar-la la millor obra d'En Toldrà, cal reconèixer en ella un noble esforç, el qual li ha estat ja recompensat. En Josep M.ª Pagès ens proporcionà una agradable sorpresa en donar-se a conèixer amb una producció de tan enlairat ideal com és el seu *Càntic d'amor*, per a orquestra. En Pagès és jove encara. Nascut a Sant Feliu de Guíxols l'any 1896, ell, com en Garreta, fill de la mateixa vila, s'ha fet gairebé tot sol la seva educació musical. Ha residit un llarg temps a l'estranger i ha rebut les influències dels més importants centres musicals d'Europa. Així, la seva obra no acusa pas encara una personalitat ben definida, però s'imposa ja pel treball que representa. És una vasta concepció resolta amb singular perícia, on la polifonia orquestral assoleix una valor incontestable. Certa vaguetat en el curs del seu descabdellament no exclou el mèrit de les altres qualitats, i, per sobre de tot, cal estimar a En Pagès la consideració al nostre folklore, on hi ha cercat més d'un tema per a donar caràcter nacional a la seva ben notable composició. L'auditori, afegirem, va retre al novell autor empordanès una ovació franca del tot justificada.

Altra novetat d'aquests concerts fou la ben curiosa producció d'En Conrado del Campo, que es titula *Evocación medieval*. La constitueixen quatre "Romances" per a migsopran, petit chor i orquestra, alternats amb episodis de caràcter popular. Per la nostra part trobarem l'obra d'un sentiment molt exquisit. Encara que els contrastos no hi són gaire pronunciats, diguem que la unitat del conjunt guarda força sabor. L'orquestració, dintre les fines coloracions emprades, ajuda a evocar el caràcter de l'època i presta l'ambient necessari a la descripció dels "Romances". La senyoreta Concepció Callao aportà el seu talent de cantatriu a l'execució d'aquesta *Evocación medieval*, i l'èxit que hi assolí demostrà plenament el seu encert. Diguem també amb quant d'amor dirigí l'obra el mestre Casals i amb quina especial cura la interpretà l'orquestra i molt especialment els cantaires de l'Orfeó Gracienc.

La part de solistes en la tanda que ens ocupa fou encomanada als reputats concertistes Gaspar Cassadó i Benvingut Socias. El violoncel·lista Cassadó ens mostrà novament les excel·lències del seu art ple de distinció, on cap impuresa no es manifesta. Fou de dordre només que escollís una producció de gust ja estantís com és el *Concerto en re*, de Lalo, l'hispanisme del qual tan insignificant apareix avui dia al costat de les concepcions castisses dels Albéniz, Falla, Turina i altres. Més encertat estigué En Socias en interpretar el *Concerto en mi bemoll*, per a piano i orquestra, de Beethoven. Fou una manifestació ben viva i sana d'art. El solista, que feia temps que no s'havia fet sentir entre nosaltres, demostrà que la seva tècnica i la seriositat del seu estil es conserven amb igual puresa. L'auditori, doncs, el festejà ben merescudament amb grans i persistents aplaudiments.

L'espai ens manca per a ocupar-nos de les altres obres executades encara que eren elles ben conegudes del nostre públic, si fem excepció de les *Variacions simfòniques*, de Stock, no pas gaire d'interès, i de *La mar*, de Debussy, poema simfònic que el mestre Pujol havia donat ja a conèixer als Amics de la Música, i que cal considerar com una de les més belles produccions simfòniques de l'autor de *Pelléas et Mélisande*.

Si afegim, per fi, les obertures *Rosamunda*, de Schubert, i *Manfred*, de Schumann, i el poema *Orfeu*, de Liszt, haurem donat compte ja de la importància que revestiren els darrers concerts de l'Orquestra Pau Casals, on al costat de les obres

esmentades els valuosos noms de Bach, Beethoven, Wagner, Bizet i Strauss foren acompanyats d'algunes de llurs obres més aplaudides. — S.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA": *Festival Manuel de Falla* (5 novembre). — Sentim haver de comentar ràpidament el bell i oportú i escaient Festival Falla. Ens plauria aturar-nos a parlar llargament, una vegada més, del gran músic, del gran mestre andalús. Repetim que el festival del qual parlem fou oportuníssim. Falla, en efecte, és un dels músics hispànics més significatius, més talentosos, i es mereixia l'homenatge. A més, l'autor d'*El Retablo* té entre nosaltres nombrosos i ben fidels amics i admiradors. Ultra el mestre Falla, col·laboraren al festival que comentem, Wanda Landowska, Concepció Badia, Ricard Lara, Enric Domínguez, Enric Casals, Bonaventura Dini, Josep Vila, Cassià Carles, Frederic Longàs, Josep Nori i l'Orquestra Pau Casals. Heus aquí ara l'important programa que escoltàrem: *El sombrero de tres picos*, *Noches en los jardines de España*, *Concerto* (estrena) *per a clavicembalo* (o *pianoforte*) flauta, oboe, clarinetto, violino e violoncello; *El Retablo de Maese Pedro*.

Llevat del *Concerto*, que hom sentia per primera vegada, i la primera audició pública del qual Manuel de Falla tingué la gentilesa d'ofrenar al públic selectíssim de l'Associació de Música *da Camera*, les altres obres del programa eren ja conegudes. Admiràrem, però, una vegada més, el bell caràcter de la dansa d'*El sombrero de tres picos*; fórem també sensibles, de bell nou, a l'encís evident de les impressions simfòniques: *Noches en los jardines de España* (la part de piano de les quals fou desmentat sonada i ritmada pel propi autor) i aplaudírem, com sempre, ben convençuts, *El Retablo de Maese Pedro*. Obra admirable, original, castissa, que representa, creiem, un dels encerts innegables del seu autor.

Un mot breu, ara, a propòsit de l'obra estrenada, del *Concerto*, com queda dit, per a piano o clavicembal i flauta, clarinet, etc. Ens cal fer constar, abans que tot, que, malgrat haver estat confiada a executants expertíssims, enfront dels quals cal citar Wanda Landowska (una de les artistes preferides, ben justament, pels nostres aficionats) l'obra que ens ocupa fou *mal executada*. La nova producció del mestre Falla, finament escrita i pensada, exigeix, precisament, una execució madura, *fouillée*, i l'execució que ens fou oferta no anà més enllà d'upna ràpida i lleugera improvisació. El factor temps mancà, prou que ho sabem. En tal cas, però, hauria estat més pràctic, sens dubte, i més respectuós envers l'obra i envers el seu il·lustre autor, retirar l'obra, senzillament, i servir la seva estrena per una altra ocasió més oportuna. Malgrat l'execució ben poc digna, realment, de la valor de l'obra estrenada, fou amb tot possible notar que es tracta d'una producció curiosa, interessant, escrita, ja no cal dir-ho, amb extremada dignitat. El *lento* ens agradà molt i el *vivace* final ens semblà finament espiritual. Ens plauria, però (i creiem que és un deure, ara, presentar l'obra susdita de manera perfecta), sentir el nou *Concerto* de Manuel de Falla ben tocat, ben sonat i ben interpretat. Ens agradaria sentir els instruments ocupant cadascú d'ells el seu lloc. Hi ha, realment, una perspectiva sonora com hi ha una perspectiva gràfica o bé plàstica.

Manuel de Falla dirigí el seu *Concerto* i *El Retablo*, i Pau Casals dirigí la dansa d'*El sombrero de tres picos* i les impressions simfòniques *Noches en los jardines de España*.

Ja ni cal dir que Manuel de Falla fou, com sempre, ben acollit. La seva música,

sincera i ben escrita, triomfà, segons costum. Y el mestre Falla fou, doncs, de bell nou, aclamat, festejadíssim. — X.

El concert inaugural de curs (23 d'octubre), tal com ve efectuant-se regularment tots els anys, fou encomanat a l'Orquestra Pau Casals, la prestigiosa agrupació instrumental que en el mateix Palau de la Música Catalana venia celebrant la tanda de tardor amb un èxit dels més brillants. L'acolliment que li atorgà l'Associació de Música "da Camera" no fou pas menys entusiasta. L'excel·lència del programa que comportava algunes de les obres que més gran èxit obtingueren a la tanda expressada deixà l'auditori plenament satisfet.

Caldrà fer constar, només, que hi fou reservada al concert aquest l'estrena de la sardana lliure per a orquestra d'En Toldrà, *Empúries*, que el mateix autor dirigí, i que el públic escoltà ben interessat. Es tracta, com ja hem dit, d'una obra ben meritòria i que descobreix una orientació digna d'encoratjar-se.

El tercer concert (15 novembre) de l'Associació de Música "da Camera", fou confiat al ben conegut i sempre aplaudit violoncellista català Gaspar Cassadó. El dit jove artista, ben acompanyat per la pianista Giuliette Gordicani von Mendelssohn, interpretà pàgines de Frescobaldi, Boccherini, Brahms, Respighi, Chopin i Cassadó. El públic aplaudí fermament al ben notable concertista. Cal fer constar que es tracta, en veritat, d'un artista ja complet que, ultra una tècnica segura, posseeix, a més, el secret d'agradar, de suggestionar. Com el seu mestre Casals, Cassadó llueix, en fi, un estil correctíssim, puríssim. Hom comprèn, doncs, els seus grans èxits. — X.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA MÚSICA. — Aquesta ben simpàtica Associació anuncia belles sessions per al present curs, principalment dedicades a Beethoven, i per tal de commemorar dignament el centenari de la mort de Beethoven que s'escaurà, com ja és sabut, el dia 26 del vinent març. Ara bé: els primers concerts d'enguany han estat ja dedicats a Beethoven, i els dos coneguts i aplaudits i pulcríssims artistes Blanca Selva i Joan Massià executaren, els dies 29 de novembre i 6 de desembre, un enfilall de sonates per a piano i violí, del gran mestre de Bonn. Oïrem les Sonates op. 12, núms. 1 i 2, op. 23, op. 24, op. 96 i op. 30, núm. 2.

Les Sonates per a violí i piano (com, d'altra part, les Sonates per a violoncel i piano) de Beethoven, no són certament tan *genials* com moltes de les seves Sonates per a piano. Però apareixen, amb tot, plenes de coses, de troballes. L'audició integral de les esmentades Sonates constitueix, doncs, per a l'artista i per a l'aficionat, un plaer evident. Aquest plaer és encara més viu, s'aguditza, realment, quan els interpretadors de les susdites Sonates són artistes de la vàlua de Blanca Selva i de Joan Massià. Heus aquí, en efecte, dos grans i senzills artistes que practiquen, que viuen l'art devotament, conscientment, seriosament. I llurs interpretacions esdevenen veritables models, en veritat, d'execucions pures.

Bell començament, per als Amics, del present curs! — X.

ELS POETES I ELS MÚSICS. — Sota els auspicis d'*Els amics de la Poesia*, hom organitzà interessants sessions d'art en les quals els poetes i els músics nostres s'agermanaran. La primera de les esmentades sessions fou dedicada al jove poeta Tomàs

Garcés. Cooperaren a la bella sessió que ens ocupa, Concepció Badia, Eduard Toldrà, Josep Caminals i Adrià Gual. Oïrem integralment *L'ombra del lleóner*, amb la bonica i ben sentida música d'Eduard Toldrà, i, del propi jove mestre, escoltàrem *Camins de fada*, amb versos, ja no cal dir-ho, del poeta homenatjat. La música abundosa, natural, d'Eduard Toldrà, agradà i triomfà com sempre i fou, per tant, justament aplaudida.

S'estrenaren, després, cançons de Joaquim Salvat, Joaquim Serra, Xavier Gols, Joan Llongueras, Jaume Pahissa, Francesc Pujol i Amadeu Vives. Totes foren també xardorosament aplaudides. Les d'En Vives són francament reeixides i foren ovacionades. També ho són les del mestre Pujol. Agradaren igualment les altres cançons estrenades i totes foren, com queda dit, llargament aplaudides.

La cançó, la cançó artística, floreix ja realment, entre nosaltres, amb bella ufana.

Concepció Badia cantà el variat programa amb la traça i la gràcia que tots li coneixem.

A la segona part del programa, Adrià Gual recità poesies del poeta homenatjat: *Cançó amorosa*, *Irem a collir violetes*, *El rossinyol*, *Cançó del port*, *El rin*, *Balada del mariner*.

I la sessió resultà bella i ben simpàtica. — X.

ASSOCIACIÓ OBRERA DE CONCERTS. — Els tres concerts de tardor celebrats al Palau de la Música per l'Orquestra Pau Casals despertaren el més viu entusiasme. Cal presenciar-los per a comprendre l'obra magna de cultura que realitza la novella Associació Obrera fundada pel mestre Casals. Amb quin recolliment són escoltats, per aquella multitud de gent humil que sent l'ànima llur amorosida per les obres selectes que li són ofrenades! En la tanda darrerament celebrada foren interpretades bellament, per l'Orquestra que dirigeix el mestre Casals, les simfonies primera, segona i tercera de Beethoven, rebudes amb el més entusiasta aplaudiment. Altres pàgines escollides de Wagner, Weber, Schubert, Rossini, Mendelssohn i Borodin s'escoltaren amb intensa fruïció. Però què direm de les ovacions retudes a l'incomparable artista Pau Casals en l'audició del *Concerto en re*, per a violoncel i orquestra, de Haydn? Foren moments d'inesborrable record, durant els quals hom no sabia què més admirar, si la prodigiosa execució del violoncel·lista o la devoció amb què era escoltat per aquell públic sensible a les més delicades fruïcions d'art.

No hi foren tampoc oblidats els compositors de la terra en la tanda que ens ocupa. Els mestres Pahissa, Lamote de Grignon i Toldrà hi aportaren algunes de llurs composicions més estimades que foren acollides amb el fervorós aplaudiment de l'auditori. Cal assenyalar, per fi, la valuosa cooperació de la senyora Badia d'Agustí en la delicada *Oració de mercès* del mestre Lamote, on l'esmentada cantatriu excel·lí totalment, i es guanyà una ovació ben merescuda. Repetim-ho, aquestes audicions omplen de goig l'esperit en veure-les acollides amb un tan pronunciat i intel·ligent fervor.

SALA MOZART: ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DE BARCELONA. — El primer concert del present curs de l'Associació de Música de Barcelona fou confiat a les cantatrius senyores Elsbet David, Friedel Deunerlein i Galli Marchetti i al pianista A. Hufeld.

El programa era un bon xic heterogeni, ja que no totes les peces oferien una valor igual.

Les distingides cantatrius ja esmentades posseeixen condicions estimables i cantaren amb cura i amb justa expressió.

El talentós pianista Albert Hufeld, que havíem ja aplaudit el curs passat, ens féu conèixer quatre cançons originals d'ell, que es donaven en primera audició. La tercera, *Matinada gris*, va agradar d'una manera especial per la seva expressió delicada i ben "alemanya". Fou, doncs, justament celebrada com aplaudides les restants.

Concepció Compte. — La segona sessió de curs fou confiada a la pianista Na Concepció Compte. Aquesta artista, que féu els seus estudis musicals al Conservatori del Liceu, dedicant-se no solament al piano, sinó també a l'orgue, en el qual instrument ha sobresortit amb igual talent que en el piano, feia alguns anys que la teníem allunyada de nosaltres. Ha viscut llargues temporades a París, ha recorregut diversos països i s'allunyà fins a Egipte, segons ens diuen. Ens ha plagut força d'aplaudir-la de nou a la nostra ciutat. En el recital que dedicà a la jove Associació de Música de Barcelona va interpretar-hi un programa ben compost, on hi figurava en la part central la notable *Sonata en do menor* de Garreta. Hi assolí un bell èxit, sobretot en els dos temps del mig, que són indubtablement els millors de l'obra. La resta del programa la integraven pàgines valuoses de Haendel, Bach i Chopin, interpretades les d'aquest darrer autor amb un estil molt personal, i encara havem d'esmentar la *Sonata* de Grieg, seguida d'una peça de Tschaikowsky i la llegenda de Liszt *Sant Francesc de Paula caminant sobre les ones*. La disposició d'aquest important programa parla prou bé a favor de la concertista, la qual posseeix un mecanisme ben treballat, un temperament idoni per a la interpretació dels més diversos estils, una sensibilitat que es tradueix en l'expressió que sap comunicar als cantables d'un patètic més marcat. El públic que l'escoltà, reconeixent els seus mèrits, l'aplaudí al terme de totes les obres i li dispensà el més favorable acolliment.

Recordant que la senyoreta Compte havia format part, temps enrera, de la secció choral de l'ORFEO CATALÀ, és amb la major simpatia que consignem el seu retorn a les nostres sales de concert, així com l'èxit franc que ha trobat de nou entre els seus paisans. — S.

RECITAL MARIA CARRATALÀ. — Aquesta distingida pianista, que durant el curs passat havia donat ja a la mateixa Sala diversos recitals que es feien estimar principalment per llur novetat, ofrenà als seus admiradors, el dia 6 de desembre, altre recital no menys interessant, ja que era totalment dedicat a autors contemporanis catalans. Heus ací el programa: *Romàntica*, J. Borràs de Palau; *Sonata en mi menor*, Antoni Marquès; *D'El Parc d'Atraccions* (El tumult desvetlla records. Abstraccions. Polka de l'equilibrista), M. Blancafort; *Suburbis*, F. Mompou; *Suïte intertonal*, J. Pahissa; *Recordança* (d'*Hores íntimes*), A. Grau; *Petit scherzo*, J. Cumellas Ribó; *Andante apassionat* (de la *Sonata en do menor*), J. Garreta; *Dances* (I, II), E. Morera.

L'èxit d'aquest recital, malgrat l'escàs auditori que hi assistí, fou ben notable. Varen donar-s'hi per primera vegada les produccions de Marquès, Blancafort, Pahissa i Grau, que s'escoltaren amb significativa complaença. La *Sonata* de Marquès evoca el record dels clàssics; les peces ben colorides de Blancafort són com un ressò

de l'escola moderna russa, mentre que les restants de Pahissa i Grau ofereixen un caire més personal, digne sempre de simpatia en l'aportació de nous aspectes que prestin varietat al repertori de la música nostra.

La senyoreta Carratalà es fa mereixedora del més franc aplaudiment en la seva constància de manifestar-se ben addicte a les modalitats diverses dels compositors de la terra.

PATRONAT DE L'ORQUESTRA CASALS: *Pau Casals - Blai Net.* — L'audició íntima, ofrena del Patronat de l'Orquestra Pau Casals als seus abonats, que es celebrà el 10 d'octubre, fou una festa d'art excels. L'eminent violoncellista Pau Casals, intel·ligentment acompanyat pel pianista Blai Net, executà la *Sonata en sol*, de Haendel; el *Concert en si bemoll*, de Boccherini; *Variacions sobre un tema de Mozart*, de Beethoven, i produccions de Fauré, Debussy, Chopin i Popper. Tots els qualificatius han estat ja emprats en tractar-se de l'art puríssim, perfecte, de Pau Casals. Tot ha estat també dit a propòsit del seu so únic. Per què repetir-ho, doncs, ja que tothom ja ho sap prou? Direm per tant únicament que l'admirable violoncellista fou, com sempre, ovacionat.

ASSOCIACIÓ ÍNTIMA DE CONCERTS: *Margarida Caballé.* — La gentil violinista executà la *Sonata en fa*, de Beethoven; el *Concert en sol menor*, de Max Bruch; *Barquejant i Arabesc*, de Debussy; *Mazurka*, de Wienianski, i *Introducció i Rondó*, de Saint Saëns.

Margarida Caballé és una de les nostres joves artistes més talentoses. Ho palesà un cop més en el seu recital de la Sala Mozart. Executà el programa amb bella correcció i amb estil, a més, ple de vida. L'esdevenidor somriurà certament a la ben jove i ben notable artista, que acompanyà al piano el jove Jaume Rossell.

SALA PARÉS. — *L'Associació de Música "da Camera"* dedicà al mestre Falla una sessió íntima, que tingué lloc a la Sala Parés, i a la qual, ultra l'artista homenatjat, assistí la Junta directiva de l'Associació de Música "da Camera" i molts artistes i aficionats nostres. Per tal que el gran mestre andalús pogués conèixer la música nostra, s'improvisà un concert en el qual s'executaren les següents obres: *Intermezzo* de Goyescas i *Allegro apassionat*, Granados (Trio de Barcelona); *Ave Maria* i *Les birbadores*, Eduard Toldrà (Francesc Costa i Isabel M. Collin); *Romanç de Santa Llúcia*, *A muntanya* i *Cocoroco*, Toldrà (senyora Badia i l'autor). Aplaudirem després un enfilall de produccions del mestre Falla: *Chinoiserie*, *Seguidillas*, *El paño moruno*, *Asturiana*, *Jota*, *Nanà*. Abans de les obres que ja havem esmentat, l'Esbart Folklore de Catalunya ballà algunes de les nostres típiques danses: L'Espanyole, Galop de cortesia, La morisca, Dansa de Castelltersol.

La festa resultà agradosa i, després del concert, hom serví un delicat lunch.

Sessió Blanca Selva i Joan Massià. — Blanca Selva i Joan Massià dediquen el present curs a J. S. Bach i a W. A. Mozart. Llur segon cicle de sessions musicals serà, doncs, tan interessant com el cicle anterior, dedicat a Beethoven. Heus aquí els programes que els dos sempre admirables artistes executaren en llurs dues primeres audicions: 26 novembre: *Preludi i fuga en do major* (llibre II) i *Preludi i fuga en*

do major (llibre I); *Capriccio sopra la lontananza del suo fratello diletissimo*, per a piano; *Sonata en fa major*, per a piano i violí, Bach; *Sonata en fa major*, per a piano; *Sonata en mi bemoll*, per a piano i violí, Mozart. 17 desembre: *Preludi i fuga en fa major* (llibre I); *Preludi i fuga en si bemoll menor* (llibre II); *Toccata i fuga en mi menor*; *Sarabanda i Passepied en mi menor*, de la sisena suite anglesa, per a piano; *Sonata*, per a piano i violí, Bach; *Sonata en do major*, per a piano; *Sonata en si bemoll major*, per a piano i violí, Mozart.

Aquestes obres curioses, importants, bellíssimes, i algunes d'elles poc conegudes, amb tot i ésser cabdals en la història de la música *da Camera*, foren torades amb la més admirable claredat d'estil i d'execució. I els dos grans i intel·ligents i cultíssims artistes foren, doncs, com sempre, aplaudidíssims.

Ja parlarem amb més extensió, en altres números de la REVISTA, del nou cicle que Blanca Selva i Joan Massià ofereixen ara als aficionats barcelonins.

INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR DE LA DONA:
CONFERÈNCIA DEL MESTRE MILLET. — Invitat el mestre Lluís Millet per a donar una conferència en aquell important centre de cultura femenina, el director de l'ORFÈO CATALÀ va triar per tema l'excelsa Patrona dels músics, Santa Cecília, tema ben apropiat per a dirigir-se a l'auditori que anava a escoltar el Mestre, no cal dir amb quina il·lusió. Així la conferència es va fer escaure el diumenge, 21 de novembre, al matí, vigília del dia que l'Església dedica a la gloriosa màrtir romana. L'acte s'efectuà a la sala de la Biblioteca del propi Institut, lloc recollit que s'ocupà totalment per un públic distingidíssim integrat en la seva major part per les joves alumnes que assisteixen a les classes de l'expressat centre de cultura.

El mestre Millet féu una evocació dels temps de la Santa, ocupant-se no solament de la persecució cristiana pels pagans, sinó també dels costums d'aquella llunyana època, retraient cites diverses d'autor antics que comentaren amb frase gràfica els estralls que la moda produïa ja entre les dames de l'alta societat romana. Tot seguit va detenir-se el conferenciant d'una manera més entretinguda, com el tema imposava, sobre la vida de Santa Cecília, i va descriure de manera minuciosa l'acte de les noces de la verge, la qual pertanyia a una família de gran prestigi a la ciutat dels Cèsars. Però en ocupar-se del martiri i traspàs de la santa, el mestre Millet trobà accents d'una gran tendror que commogueren profundament tot l'auditori.

En terminar la conferència, el nostre dilecte amic rebé un sens fi d'enhorabones i allí mateix li fou sol·licitat el text que acabava de llegir per a publicar-lo en una de les més serioses revistes de casa nostra.

Per la nostra part, no volem privar tampoc als nostres subscriptors del goig de llegir un treball tan estimable, tan ben pensat i ben sentit com tots els que es deuen a la ploma del mestre, i així ens plau anunciar la publicació íntegra de la conferència expressada en els propers números, corresponents a l'any que anem a començar.

BADALONA

El dia 8 d'octubre, a la nit, la Schola Cantorum de Badalona, que dirigeix el mestre Joan Aymerich, donà el seu cinquè concert al Teatre Zorrilla.

El programa, a càrrec de l'orquestra de la Schola, dirigida pel seu mestre, i de la intelligentíssima cantatriu Pilar Rufi, era important de debò.

La primera part la componien l'obertura *Leonora* núm. 3, de Beethoven, la qual fou executada amb tota la passió que inspiren les seves frases d'exaltació sublim; *El rei dels verns*, balada de Schubert, que la senyoreta Pilar Rufi, acompanyada de l'orquestra, digué amb colpador dramatisme, i *Ah, pèrfid!*, escena i ària, de Beethoven, que, igual que l'anterior, per sopran i orquestra, fou matisada amb art admirable.

A la segona part escoltàrem *Cançó poruga*, de R. Salsas; *L'etern enigma*, de Barberà, i *Cançó d'abril*, de Lamote de Grignon.

De les dues darreres només hem de dir que poques vegades havien estat interpretades amb tanta de pulcritud. El mateix la senyoreta Pilar Rufi que l'orquestra assoliren un triomf merescut. Quant a la primera, del senyor Salsas — de qui fou reclamada la presència al prosceni en finir la seva *Cançó* —, cal reconèixer-li un innegable valor musical.

En darrer lloc ens delactàrem escoltant la *Cinquena simfonia* de Beethoven, els elements popularíssims de la qual assoliren el màxim relleu gràcies a la justa interpretació que hi sabé donar el director de la Schola Cantorum.

La senyoreta Pilar Rufi fou llargament aplaudida i obligada a repetir *Cançó d'abril*. El públic — distingidíssim — no es cansava d'elogiar la seva labor.

També va ésser aplaudit amb extraordinari entusiasme el senyor Joan Aymerich. La labor d'aquest mestre, jove i intelligent, mereix tota la nostra cordial admiració. El seu esforç i el dels qui el secunden, en pro de la cultura musical a casa nostra, és digne de tots els elogis.

IGUALADA

La darrera vetlla de tardor, organitzada pel Centre Catòlic d'Obrers, fou confiada a la notable cantatriu Andreua Fornells, que tingué per cooperadors l'intelligent pianista Josep Sabater i el distingit baríton Joan Sayós.

Foren unes hores d'esplai plenes d'espiritualitat les que ens proporcionaren aquests artistes, l'elogi dels quals, especialment de la senyora Fornells, ha estat prodigat arreu. En la interpretació del bell programa, una part del qual era reservada a autors catalans (Millet, Samper, Nicolau, Lamote, Sancho Marraco, F. Fornells i Fujol), la senyora Fornells, perfectament secundada pel mestre Sabater al piano, encisà tot l'auditori que no es cansava d'aplaudir-la. El baríton senyor Sayós, ultra la bonica melodia de Gasparini, que cantà sol, escoltà també molts aplaudiments en interpretar, junt amb la senyora Fornells, un "duetto" de *Il flauto magico*, de Mozart, i la cançó dialogada de Closson, *Desperteu, pastorets*.

L'auditori, no cal dir-ho, sortí plenament satisfet del concert.

VILASSAR DE MAR

El Casino de Vilassar de Mar organitzà el passat estiu una tanda de quatre concerts que es celebraven davant d'un concurs molt nodrit i selecte. Diguem tot seguit que els artistes han estat escoltats amb bon recolliment i aplaudits amb marcat fer-

vor. Es tractava, això sí, de concertistes ben renomats, les manifestacions dels quals a Barcelona troben sempre l'èxit més esclatant.

Els estiuejants de Vilassar han pogut, doncs, admirar de bell nou el talent del violinista Francesc Costa, la dicció expressiva de la cantatriu Mercè Plantada, i els mèrits del mestre Tomàs Buxó, qui en la delicada tasca de pianista acompanyant ha donat noves proves de la seva musicalitat, d'una perspicàcia ben àgil.

Així mateix s'estimaren els mèrits del Trio de Barcelona, constituït pels reputats artistes Ricard Vives, Marian Perelló i J. Pere Marés, els quals interpretaren un variat programa compost del *Trio en si bemoll* de Beethoven, i d'una selecció de peces de Liszt, Schubert, Perelló, Bretón i Granados.

En Costa interpretà un programa seriós on brillaren amb tot esclat les altes qualitats del nostre violinista. El *Concerto en re menor* de Tartini, la famosa *Xaccona* de Bach, el bonic *Rondino* de Beethoven, les difícils *Variacions* de Tartini, i diverses peces de Rode, Buxó, Toldrà, Fauré, Rimsky-Korsakow, Kreisler i Brahms foren traduïdes per En Costa amb una mestria incontestable.

No cal dir quant festejada fou en el seu recital de cançons la senyora Plantada, qui té ben guanyada l'estimació del nostre públic. El mateix en els autors forasters que en els compositors de la terra, l'admirable cantatriu assolí l'èxit més franc. Amb tant de gust foren escoltades les composicions del programa que gairebé la meitat haurien hagut de repetir-se per a contentar l'auditori. Recordem entre les més aplaudides que aconseguiren el "bis", *T'estimo* de Grieg, *Cançó del silfi* de Wolf, *Cançó de grumet* de Toldrà, *Riera avall* de Lamote i *Cançó de taverna* de Buxó, i encara el programa s'allargà amb dues cançons més: *L'hereu Riera* (popular) d'Alió, i *La Balanguera*, del mestre Vives, que arreu és aclamada.

Aquesta tanda de concerts, tan ben rebuda que en fa esperar d'altres per als vinents istius, fou completada amb un recital confiat al conegut tenor senyor Lara, que si bé no resultà d'un art tan refinat com el de les sessions restants, s'escoltà amb relatiu interès, sobretot en la part dedicada a les cançons mexicanes, algunes de les quals no estan pas mancades de certa gràcia expressiva ni d'originalitat.

**Amb el número corresponent al mes de gener de 1927
repartirem als nostres subscriptors la portada i la taula
general del volum XXIII de la REVISTA MUSICAL CATALANA**

Vida musical dels Orfeons de Catalunya

Concerts i festes d'art celebrades durant el mes de setembre

Dia 4. — *Escola Coral Martinenca* (mestre Bosser). Audició de cançons transmesa per la Ràdio Barcelona.

Dia 5. — *Orfeó Pàtria* de la Joventut Catòlica de Molins de Rei (mestre Miquel Blanch). Concert al Foment de Cultura de Sant Andreu de la Barca.

Dia 9. — *Orfeó Capsanenc* (mestre Abdó Barceló). Al matí cantà a l'església parroquial la *Missa de Sant Josep Oriol* de Ramonacho. A la nit concert al Teatre del Circol, de Capsanes, en celebració del primer cap d'any de la seva fundació. Primeres audicions: *La lletja* (Sancho Marraco), *La mort de la núvia* (Lambert), *Cançó de nois* (Grieg), *La nina i el moliner* (Pérez Moya), *La mort de l'escolà* (Nicolau).

Dia 12. — *Orfeó Gracienc* (mestre Joan Balcells). Concert a la Societat "L'Aliança" del Poble Nou.

Orfeó Núria (mestre C. Lozano). Concert al seu estatge social.

Orfeó Tarragoní (mestre Josep Gols). Excursió artística al monestir de Santes Creus. Al matí hi cantà la missa gregoriana "De Angelis" i a l'ofertori l'*Ave verum* de Saint-Saens. A la tarda, concert popular a la plaça.

Orfeó Vilafranquí (mestre F. de P. Bové). Excursió artística a Gelida. Al matí els homes i els nois cantaren a l'església parroquial la *Missa a honor de Sant Agustí* de Sancho Marraco i *Al cel blau* de Millet. A la tarda, concert a la Societat Coral Artesana.

Orfeó Bergadà (mestre Jaume Sala). Concert al Casino Bergadà, de Berga.

Orfeó Popular Olotí (mestre Mossèn Farró). Concert al Casal Marià, d'Olot.

Dia 18. — *Schola Orpheonica* (mestre Josep Aliet). Audició de cançons transmesa per la Ràdio Barcelona.

Dia 19. — *Orfeó Montserrat* (mestre A. Pérez Moya). Concert a La Garriga amb motiu de la inauguració del Teatre i estatge del Patronat Parroquial.

Orfeó Manresà (mestre Miquel Blanch). Hores d'art a càrrec dels professors Marian Homs (violí) i Miquel Blanch (piano).

Orfeó d'Ametlla de Merola. — Concert amb motiu de la festa major, amb la cooperació de la Cobla Barcelona.

Dia 24. — *Orfeó Sarrianenc* (mestre Mossèn Angel Obiols). Concert a l'estatge social de l'Orfeó, amb la cooperació del Sextet Joventut i de les senyoretes Dolors Cortès (sopran), Maria Ramos (ocntralt) i Francesca Sans (sopran).

Dia 25. — *Orfeó Sarrianenc*. Audició de cançons transmesa per la Ràdio Barcelona.

Dia 26. — *Orfeó Reusenc* (mestre E. Mateu). Celebrà la Primera Festa de la Sardana al Teatre Bartrina, de Reus, amb la cooperació de la cobla La Principal del Camp.

Orfeó L'Eco de Catalunya (mestre Josep M.ª Comella). Concert al Circol Instru-tiu Tradicionalista del Districte IX.

Orfeó Gracienc. Concert-repàs dedicat als socis protectors.

Concerts i festes d'art celebrades durant el mes d'octubre

Dia 2. — *Orfeó "L'Eco de Catalunya"* (mestre Josep M.ª Comella). Audició de cançons per la secció d'homies, transmesa per la Radio Barcelona.

Dia 3. — *Orfeó "Schola Cantorum"*, de Gràcia (mestre Isidre Molas. Concert al Foment de Molins de Rei.

"Schola Orpheonica" (mestre Josep Alier). Festa inaugural de curs a la Sala Capsir.

Dia 7. — *Orfeó Sarrianenc* (mestre mossèn Angel Obiols). Concert extraordinari al seu estatge social, amb motiu de la festa major de Sarrià.

Dia 9. — *Orfeó Montserrat* (mestre Antoni Pérez Moya). Audició de cançons transmesa per la Radio Barcelona.

Orfeó Atlàntida (mestre Armand Solé). Concert a la Reunió Familiar Instructiva d'Hostafranchs. Primera audició d'obres de Victòria, Jannequin, Bach, Saint-Saëns, Sancho Marraco i Claudi Soler.

Dia 10. — *ORFEÓ CATALÀ* (mestre Lluís Millet). Concert repàs.

Orfeó Llevant (mestre J. Marimon). Prengué part en la festa patronal al Patronat Obrer de Sant Miquel del Port.

Dia 17. — *Orfeó "Schola Cantorum"*. Concert al Centre Familiar de Sant Gervasi, amb la cooperació de la professora senyora Ona M. López i dels solistes senyora F. Costa, nena Salvat i senyor F. Terol.

Orfeó de Sans (mestre Antoni Pérez Moya). Visita de germanor a l'Orfeó Sarrianenc. Concert pels dos orfeons a l'estatge social.

Orfeó Atlàntida. Concert al Círcol de Sans.

Orfeó Capsanès (mestre Abdó Barceló). Excursió artística al poble de Bellmunt.

Dia 23. — *Orfeó "Schola Cantorum"*, de Gràcia. Audició de cançons transmesa per la Radio Catalana.

Orfeó Calellenc (mestre Pau Guanter). Vetllada al Casino Calellenc, celebrada per a commemorar el XXV aniversari de la fundació de l'entitat coral La Sirena, avui Orfeó Calellenc.

Dia 24. — *Orfeó Manresà*. Hores d'art a càrrec dels senyors Antoni Musset (violoncel) i Miquel Blanch (piano).

Capella de Sant Vicens, de Prats de Lluçanès (mestre mossèn Andreu Antich). Concert al poble d'Avinyó.

Dia 30. — *Orfeó de Sans* (mestre Antoni Pérez Moya). Audició de cançons transmesa per la Radio Barcelona.

Dia 31. — *Orfeó Nova Tàrraga* (mestre Josep Güell). Concert al Palau de la Música Catalana, amb la cooperació de l'ORFEÓ CATALÀ.

Orfeó de Reus (mestre Estanislau Mateu). Concert amb la cooperació de la Cobla Iluro, de Mataró, amb motiu d'inaugurar el seu nou local: Girada, 26, 28, 30 i 32.

Orfeó Gracienc (mestre Joan Balcells). Concert, organitzat per la Comissió de Festes, a càrrec de la cantatriu Pilar Rufí, la pianista Francesca Lluch i el mestre S. Fàbregas.

Orfeó L'Eco de Catalunya. Excursió artística a Mollet del Vallès.

Orfeó Renaixement, de Sans (mestre Llorenç Carbonell). Concert organitzat pel Foment de la Sardana, de Sans, amb la cooperació de la Cobla Barcelona.

Capella de Sant Vicens. Concert al Teatre Mundial, de Prats de Lluçanès.

Concerts i festes d'art celebrades durant el mes de novembre

Dia 1. — *Orfeó Montserrat*, del Centre Moral Instructiu de Gràcia (mestre Antoni Pérez Moya). Visita de germanor a l'Orfeó de Sans.

Dia 3. — *Orfeó Cants de Pàtria*, de Girona (mestre Josep Baró). Prengué part, junt amb l'*Orfeó Joventut*, de Sarrià (Girona) i l'*Orfeó Rossinyolenc*, de Salt, al Festival Morera, celebrat al Teatre Principal, de Girona.

Dia 5. — *Orfeó Cants de Pàtria*. Concert a l'Ateneu Social Democràtic, de Girona.

Dia 7. — *Orfeó Gracienc* (mestre Joan Balcells). Cooperà al concert celebrat al Palau de la Música Catalana per l'Orquestra Pau Casals.

Orfeó Barcelonès (mestre Domènec Moner). Concert benèfic a l'estatge de la Unió Choral La Campestre del Llobregat, d'Hospitalet, amb la cooperació de la solista de l'Orfeó Na Montserrat Gallart; la Secció Folklorica, dirigida pel mestre J. Rigall, i la secció infantil de cançons amb gestos, sota la direcció de Na Carme Pérez.

Dia 10. — *Orfeó Montserrat*, de Gràcia. Audició de cançons transmesa per la Radio Barcelona. (Retransmissió a la Unió Radio, de Madrid).

Dia 14. — *ORFEÓ CATALÀ* (mestre Lluís Millet). Excursió artística a Manresa. Concert al Teatre del Conservatori, amb motiu de celebrar l'Orfeó Manresà els vint-i-cinc anys de la seva fundació.

Orfeó Sallentí (mestre mossèn Josep Potelles). Celebrà la festa de Santa Cecília, juntament amb l'Escola de Música de la Mare de Déu de Montserrat, amb un Ofici solemne (*Missa del Roser*, de mossèn Romeu).

Orfeó Reusenc (mestre Estanislau Mateu). Festes dedicades a Santa Cecília. Misa a la Parròquia de la Sang, en la qual interpretà l'Orfeó diverses composicions de música religiosa, entre elles l'*Himne a Santa Cecília*, de mossèn Romeu. A la nit, concert a l'estatge social de l'Orfeó.

Orfeó Popular Olotí (mestre mossèn Farró). Celebrà diversos actes en llaor de la seva excelsa patrona Santa Cecília.

Dia 22. — *Orfeó Vigatà*. Celebrà la festa de Santa Cecília amb un Ofici al Carme (*Missa del Roser*, de mossèn Romeu) i un concert al teatre de la Joventut Catòlica.

Orfeó Fuliola (mestre Antoni Marsinyach). Concert benèfic a la Sala Pola, de Fuliola.

Dia 28. — *Orfeó de Sans* (mestre Antoni Pérez Moya). Excursió artística a Reus. Concert d'honor al mestre Estanislau Mateu, primer director de l'Orfeó de Sans, amb motiu del XXV aniversari de la seva fundació.

Orfeó Sallentí. Excursió Artística a Artés.

Orfeó Granollerí (mestre Marian Bataller). Celebrà la festa de Santa Cecília amb un Ofici solemne a l'Església parroquial. La Secció de Capella cantà una missa de Goicoechea i l'*Himne a Santa Cecília*, de mossèn Romeu.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA PREVIA CENSURA

Associacions de Música de Catalunya

Concerts celebrats durant el mes d'octubre

- Dia 17. — Orquestra Pau Casals, a l'Associació Obrera de Concerts, de Barcelona.
Dia 20. — Mercè Plantada, cant; F. Longàs, piano, a l'Associació de Girona.
Dia 20. — Trio de Barcelona, a l'Associació de Vilafranca del Penedès.
Dia 22. — Mercè Plantada, cant; F. Longàs, piano, a l'Associació de Figueres.
Dia 23. — Orquestra Pau Casals, a l'Associació de Música "da Camera" de Barcelona.
Dia 24. — Concepció Compte, piano, a l'Associació de Barcelona.
Dia 25. — Gaspar Cassadó, violoncel; Giulietta G. von Mendelssohn, piano, a l'Associació de Sant Feliu de Guixols.
Dia 26. — G. Cassadó; violoncel; G. von Mendelssohn, piano, a l'Associació de Reus.
Dia 27. — G. Cassadó, violoncel; G. von Mendelssohn, piano, a l'Associació de Sabadell.
Dia 29. — G. Cassadó, violoncel; G. von Mendelssohn, piano, als "Concerts Blaus", de Terrassa.
Dia 31. — Orquestra Pau Casals, a l'Associació Obrera de Concerts, de Barcelona.
Dia 31. — Margarida Caballé, violi; Jaume Rosell, piano, a l'Associació Intima de Concerts, de Barcelona.

Concerts celebrats durant el mes de novembre

- Dia 3. — Gaspar Cassadó, violoncel; Giulietta G. von Mendelssohn, piano, a l'Associació d'Olot.
Dia 5. — Festival Manuel Falla. Orquestra Pau Casals; Concepció Badia, soprán; Wanda Landowska, clavicèmbal, etc., a l'Associació de Música "da Camera" de Barcelona.
Dia 6. — Orquestra Pau Casals, a l'Associació Obrera de Concerts, de Barcelona.
Dia 6. — Quartet Zika, de Praga, als "Concerts Blaus", de Barcelona.
Dia 7. — Quartet Zika, a Terrassa.
Dia 8. — Quartet Zika, a Tortosa.
Dia 9. — Quartet Zika, a Reus.
Dia 9. — Bernardí Gálvez, violoncel; A. Fornells, cant; Rafel Gálvez, piano, a l'Associació de Palamós.
Dia 10. — B. Gálvez, A. Fornells, R. Gálvez, a l'Associació de Palafrugell.
Dia 11. — Quartet Zika, a Mahó.
Dia 12. — G. Cassadó, violoncel; G. von Mendelssohn, piano, a l'Associació de Girona.
Dies 13 i 14. — Quartet Zika, a Palma de Mallorca.

Dia 15. — G. Cassadó, violoncel; G. von Mendelssohn, piano, a l'Associació de Música "da Camera" de Barcelona.

Dia 16. — Quartet Zika, a l'Associació de Valls (inauguració).

Dia 17. — Quartet Zika, a Vilafranca.

Dia 18. — Quartet Zika, a Vich.

Dia 19. — Wanda Landowska, clavicèmbal, a l'Associació de Sant Feliu de Guíxols.

Dia 20. — Wanda Landowska, clavicèmbal, a l'Associació d'Olot.

Dia 22. — Wanda Landowska, a l'Associació de Tortosa.

Dia 22. — Margarida Caballé, violí, a la Societat Filharmònica, de Tarragona.

Dia 23. — Wanda Landowska, clavicèmbal, a l'Associació de Sabadell.

Dia 24. — Josep Canudas, baríton; Magda Arrufa, sopran; Antonieta Julià, piano, a l'Associació de Sabadell.

Dia 29. — Blanca Selva, piano; Joan Massià, violí, a l'Associació d'Amics de la Música, de Barcelona.

Bibliografia

JOANNES PETRALOYSIUS PRAENESTINUS: *Missa "Lauda Sion"*. Sten Editrice. Torino.

No cal lloar la perfecció i bellesa de les obres de Palestrina; aquesta *Missa "Lauda Sion"* no desmereix pas en res de la firma del gran místic de la música; de no pas difícil execució, ella guarda aquella claredat i equilibri de forma, aquella angèlica austeritat, que són les inigualades qualitats del gran músic.

Aquesta edició està avalorada per la revisió del Rev. J. H. Rostagno, el qual, essent un excellent apòstol palestrinià, és un profund coneixedor del gènere. Així ho demostren els signes afegits d'alteracions, les indicacions dinàmiques i de moviment, obeint tot a un exemplar bon gust i a una lloable sobrietat, essent també un encert la transcripció de la part de l'*Altus* per a la veu de tenor, ja que aquesta veu era l'emprada en aquella època per a la segona part vocal de la partitura en la polifonia clàssica. Essent escasses les veus de contralts nois en les capelles de música d'avui dia, creiem que l'aplicació de la veu de tenor a l'*Altus* d'aquestes misses en facilitarà l'execució.

Recomanem calorosament l'edició d'aquesta missa a tots els amadors de la vera música religiosa.

JOANNES PETRALOYSIUS PRAENESTINUS: *Missa "Jesu Nostra Redemptio"*. Sten Editrice. Torino.

Les mateixes remarques d'elogi que havem fet de la ressenyada en la nota anterior devem fer d'aquesta *Missa "Jesu Nostra Redemptio"*. Revisada pel mateix Rev. Rostagno, està editada amb la mateixa cura i intel·ligència. Escrita també a quatre

veus: *cantus*, tenor primer, tenor segon i baix, porta igualment l'empremia del geni de Palestrina; però encara amb una volada més fervent i amb una forma més exuberant; és una notable mostra del geni del seu immortal autor.

JOHANNIS PETRALOYSII PRAENESTINI et JOHANNIS FRANCISCI ANERII: *Missa "Pro defunctis"*, ad tres, quatuor, atque quinque voces dissimiles. Sten Editrice. Torino.

És aquesta una segona edició de l'únic *Requiem*, i encara incomplet, que es coneix de Palestrina, completat amb parts del *Requiem* d'Anerio. Aquesta segona edició està revisada per l'insigne Casimiri, el qual demés de substituir els fragments defectuosos gregorians de la primera per la versió de l'edició vaticana, ha millorat l'aplicació del text a la música, hi ha afegit els signes d'alteracions que la seva preciosa experiència li ha suggerit i ha substituït la versió errònia del *Rex tremendae* per una de nova extreta d'un còdex de la Basílica Lateranense contemporani d'Anerio.

Creiem inútil recomanar aquesta obra donats els noms egregis dels autors; solament farem notar per a recalcar-ne més l'interès, que conté musicada en cant polifònic alternat amb el gregorià la *seqüència*, cosa rara en la música d'aquella època.

L.L. M.

MAURICE EMMANUEL: *Pelléas et Mélisande*, de Claude Debussy. Étude historique et critique. Analyse musicale. P. Mellottée. Paris.

Heus aquí, dins l'interessant col·lecció que dirigeix M. Paul Landormy, "Les chefs-d'œuvre de la Musique expliqués", un volum de lectura ben atractiu, oï més destinat, creiem, a il·luminar amb noves clàries l'obra que estudia i per tant a fer-la comprendre i estimar millor als que no han penetrat encara la seva bellesa musical i el seu sentit dramàtic.

En obrir el llibre hom es dona compte tot seguit que les seves pàgines són *viscudes*. Maurice Emmanuel conegué de prop l'autor de *Pelléas*; penetrà en el seu santuari, tancat als entusiastes indiscrets i als qui treballen el reclam, aquell lloc de penombra on es difumava la persona de l'artista; i el féu parlar de la seva vida, de les seves obres, dels seus projectes, de les seves teories, àdhuc dels seus prejudicis i antipaties. Aquestes reminiscències personals, fidelment reportades, preciós testimoni d'una persona intel·ligent i amiga, són una introducció indispensable a l'estudi de l'obra. Cal conèixer els anys de formació de Debussy i la seva concepció de l'art, sovint expressada en frases paradoxals, per a apreciar degudament la seva música i no judicar-la a la lleugera, com s'havia fet sovint, barrejant els termes de debussisme, impressionisme, decadentisme, etc., com si tots aquests ismes tinguessin res a veure amb el gran músic francès.

Ell fou el primer qui protestà contra semblants confusions. Era massa conscient de la llei de concatenació de les arts per a trencar motllos imprudentment; i estimava massa la Música per a dur-la deliberadament per vanitat ridícula a un daltabaix. El que altres varen fer en nom seu, ell ho execrà. Ço que ell volgué fou amplificar els mitjans d'expressió musical, subtilitzant els matisos i els timbres, traient a flor les possibilitats latents de les agregacions i els enllaços harmònics, alleugerint, fent aèria, l'estructura del discurs musical. Però no volgué, ni ho hauria pogut accomplir essent verament músic, fer *tabula rasa* del passat. Precisament un dels aspectes de l'anàlisi

de *Pelléas* en el llibre que ens ocupa, és la presentació, això sí dintre dels termes de la més gran discreció, dels seus, diguem-ne *Leitmotivs*. L'aportació wagneriana fou decisiva i Debussy mateix, malgrat el seu antiwagnerisme furibund, quan li passà l'hora d'adorar l'idol de Bayreuth, hagué de tenir en compte aital aportació en bastir el seu drama musical. Naturalment, ell s'hauria indignat contra les etiquetes: motiu de *Pelléas*, motiu de *Mélisande*, motius del bosc, del navili, de la gruta; però, aquests motius hi són. No hi ha aquella insistència emfàtica de la *Tetralogia*; diguem que *Pelléas* no és, com aquella, una epopeia; però subterràniament, podríem dir, els motius persisteixen seguint pas a pas les incidències del drama, que són més sovint misteriosos estats d'ànim que accions externes. Aquesta unitat i lògica temàtica és la que dona fermesa al teixit musical de *Pelléas*. Amb l'impressionisme sols, l'obra hauria mort; sortosament el cop d'ala del geni no defalleix, perquè té l'ala ben musclada. Mes, el secret de Debussy, admirable secret dels genis de la seva raça, és dissimular la seva força, exquisidament.

No és possible donar en poques paraules una idea de l'estudi magistral que ha fet Maurici Emmanuel del *Pelléas et Mélisande*, de Debussy. Diguem solament que ha tingut el mèrit de no dissecar una flor tan delicada. Els que vulguin aprofundir la coneixença amb Debussy no poden prescindir d'aquest petit llibre saborós.

V. M. DE G.

ROBERT CASADESUS: *Vingt-quatre Préludes pour piano*. Max Eschig et Ce. París.

En llegir per primera vegada els Preludis, de Robert Casadesus, una certa agror harmònica, que esdevé sistemàtica, sorprèn, cal confessar-ho, desagradosament. Rellegint, però, les pàgines que ens ocupen, i atenuant, mitjançant l'execució, les cruïses harmòniques, hom hi troba boniqueses i fins encerts. L'autor d'aquests quatre reculls fuig, evidentment, dels camins ja massa coneguts. Però en voler evitar certs acords, certs caients melòdics... cau, tal volta, en un nou viciet, en un ben franc amanerament. Cal, doncs — creiem — que es vigili una mica. Car, fora del seu món harmònic, fora de les seves dèries i del seu sistema, hi ha altres coses, hi ha altres móns. I l'art dels sons és vastíssim i rublert, certament (com les altres arts belles), de possibilitats.

Cercant la nota nova, original, Casadesus troba sovint pàgines estranyes i fins grotesques. Altres, en canvi, són francament boniques i fins elegants i personals. Citem, per exemple, els Preludis números III, IV, XIII, XIV i XVI. Casadesus empra també algun cop l'element popular. En aquest sentit són saborosíssims els seus Preludis II i XXIII. És també curiós el seu Preludi núm. XXIV, fet tot ell mitjançant quintes.

En el fons dels Preludis de Casadesus (i un cop llegits, sobretot, més d'una vegada), hom hi sent un temperament finament artista que furga per tal de produir coses noves. Els Preludis que ens ocupen palesen també la presència d'una mà experta, d'un esperit familiaritzat amb tots els secrets de l'escriptura. Repetim, però, que el jove mestre del qual parlem ens sembla amanerat, tècnicament. Amb un xic més de llibertat, d'ample criteri, no dubtem que el conegut pianista escriurà promptament obres ja definitives.

F. LI.

E. R. BLANCHET: 64 *Préludes*. Etude contrapuntique de technique transcendante pour piano (tres reculls). Max Eschig et Co Paris.

Heus aquí una obra interessantíssima. Més direm encara: una obra perfecta, original, saborosíssima. La seva lectura, el seu estudi ha despertat en nosaltres, ho confessem, un plaer vivíssim. Heus aquí l'obra d'un gran tècnic, d'un gran *pianista*, d'un delicat i ben personal artista. Tot aquí és nou: la concepció, l'escriptura; fins són també noves les dificultats presentades.

En el comentari que encapçala els Preludis, l'autor escriu: "Són destinats, abans que tot, a l'estudi". Però en el Prefaci, amb el qual comenta i honora els Preludis que ens ocupen, Paderewski diu, amb raó: "...l'autor modestament declara que els Preludis són destinats, abans que tot, a l'estudi. Va tenir, doncs, la intenció de fer una obra pedagògica. Sortosament, el compositor-poeta, enamorat de la bellesa, no es deixà dominar pel virtuós pedagog, preocupat de la utilitat. I ens trobem enfront d'una obra d'art d'alta valor".

Això és exactíssim. Ultra la valor tècnica, pianísticament parlant, els Preludis del mestre Blanchet tenen, en efecte, una gran valor estètica. I llur forma és, tothora, ben curiosa.

Blanchet és un músic extremadament traçut. Amb fórmules conegudíssimes i fins direm gastades, rebregades (la sol fa, sol fa mi, fa mi re, etc.) afegint-hi una o dues veus, fa coses exquisides. I a l'interès purament tècnic, ve a afegir-s'hi, com dèiem, l'interès artístic. Alguns d'aquests Preludis, tocats en sessions de música seriosa, assoliran, n'estem segurs, els més grans èxits. I els amics dels sons bonics, variats, de la pulsació *intelligent*, podran lluir-se!

Per al pianista que domini, per exemple, els estudis ja clàssics de Chopin, els Preludis de Blanchet esdevindran, n'estem segurs, d'una gran eficàcia. L'executant (si els *entén*, si els sap fer) assolirà una bella tècnica, resoldrà problemes nous. I això embadalint-se amb els susdits Preludis. Car ens trobem lluny, ben lluny, en el cas que ens ocupa, dels habituals i coneguts i generalment desagradosos i ben àrids *exercicis*. No, el món sonor — si així ens podem expressar — creat pel gran músic que ens ocupa, és delitós, sempre delitós. Es, oi més, *moderníssim*. Però la modernitat de Blanchet és assenyada. Ens trobem, doncs, en el cas que comentem, lluny dels assaigs, de les atzagaiades dels que *no en saben*, d'aquells en les obres dels quals els rampells prenen el lloc de les *troballes* i les incorreccions, les caigudes... prenen o volen pendre el nom de *modernitats*. No, res de tot això que coneixem i que ens té ja avorrits i ben lassats. El llenguatge de Blanchet és, doncs, ardidíssim, ben modern, fins moderníssim, però dóna sempre la impressió que es tracta d'un home que *en sap* i que no abandona mai, en cap moment (precisament perquè *en sap*), les lleis eternes, les lleis supremes del bon gust.

Repetim-ho: llegint, estudiant els 64 Preludis d'E. R. Blanchet hem senti: un plaer vivíssim. El plaer que causa i causarà sempre en l'esperit del *llaminer*, de l'amador de les coses curioses, boniques, la visió de les obres reeixides. Assenyalem i recomanem, doncs, als estudiants, als pianistes ja formats, les obretes mesurívols, finalment escrites, sentides, cisellades, que acabem de comentar.

F. Ll.

PAUL DE GRUYTER: *Miniatures pour piano*. Max Eschig et Ce. Paris.

Es tracta de dos reculls, el primer dels quals conté cinc miniatures (*Impromptu, Capricciotto, Marionette, Invocation, Prélude*) i el segon tres (*Danse exotique, Elégie héroïque, Mazurka*). La música de Paul de Gruyter és ben feta, però ens sembla gairebé tota impersonal. En algunes de les obretes que ens ocupen (esmentarem, per exemple, la primera i la setena Miniatures) hom hi descobreix fins i tot caients melòdics absolutament gastats. La *Dansa exòtica* té cert caràcter. I ens agrada bastant el curt *Preludi*. En general, però, les pàgines que comentem són impersonals, — repetim-ho — i evoquen el record d'ambients sonors ja coneguts.

F. Ll.

CAROL-BÉRARD: *Nocturne aux eaux douces d'Asie*. Max Eschig et Ce. Paris.

Heus aquí una obreta que vol ésser finament evocadora. Evocadora d'impressions, de moments dolçament viscuts. I ens sembla reeixida. El *Nocturn* de Carol-Bérard és, en efecte, tan suggestiu, com ho són ja els versos del propi autor que precedeixen l'obra musical. Car Carol-Bérard exterioritza una mateixa impressió de dues maneres: literàriament i musicalment. Aquesta obreta ben tocada, ben sonada, ha de resultar realment ben agradosa, ben suggestiva.

F. Ll.

NOVES PUBLICACIONS DE LA CASA ERNST EULENBURG, DE LEIPZIG I VIENA

La coneguda edició de *Petites Partitures d'estudi* de la casa Eulenburg acaba d'augmentar el seu molt important catàleg amb les següents recentíssimes publicacions:

BACH, JOAN SEBASTIÀ. Suite núm. 1 (en *do* major), per a dos oboès, fagot, dos violins, viola i continu. Revisió de Wilhelm Altmann. Núm. 856 del catàleg.

BRAHMS, JOAN. Serenada en *re* major, per a grossa orquestra, Op. 11. Prefaci de Wilhelm Altmann. Núm. 855 del catàleg.

CORELLI, ARCÀNGEL. Concerto grosso núm. 8 (Weihnachts-Konzert) per a dos violins i violoncel, amb orquestra de corda. Revisió d'Alfred Einstein. Núm. 348.

MOZART, WOLFGANG AMADÉU. Quintet en *mi bemoll* major per a violí, dues violes, trompa i violoncel (la part de trompa pot ésser executada per un segon violoncel). Número 347.

MOZART, WOLFGANG AMADÉU. Concert en *sol* major per a violí i orquestra. Revisió de Rudolf Gerber. Núm. 747.

MOZART, WOLFGANG AMADÉU. Concert en *re* major per a violí i orquestra. Revisió de Rudolf Gerber. Núm. 748.

MOZART, WOLFGANG AMADÉU. Música de ballet per a la pantomima *Les petits riens*. Orquestra. Prefaci de Max Unger. Núm. 854.

HAYDN, JOSEP. Simfonia núm. 73. en *re* major (La caça). Orquestra. Núm. 511.

SCHUBERT, FRANZ. Simfonia número 1 en *re* major per a orquestra. Prefaci de Hermann Grabner. Núm. 504.

SCHUBERT, FRANZ. Simfonia núm. 2 en *si bemoll* major. Orquestra. Prefaci de Hermann Grabner. Núm. 505.

SCHUBERT, FRANZ. Simfonia núm. 3 en *re* major. Orquestra. Prefaci de Hermann Grabner. Núm. 506.

SCHUBERT, FRANZ. Simfonia núm. 4 en *do* menor. (Simfonia tràgica). Orquestra. Prefaci de Hermann Grabner. Núm. 507.

SCHUBERT, FRANZ. Simfonia núm. 5 en *si* bemoll major. Orquestra. Prefaci de Hermann Grabner. Núm. 508.

SCHUBERT, FRANZ. Simfonia núm. 6 en *do* major. Orquestra. Prefaci de Hermann Grabner. Núm. 509.

STRAUSS, RICARD. Simfonia domèstica per a grossa orquestra. Op. 53. Prefaci de Ricard Specht. Núm. 510.

VIVALDI, ANTONI. Concert per a quatre violins sols i orquestra de corda, en *si* menor. Op. 3, núm. 10. Revisió d'Alfred Einstein. Núm. 749.

AGUSTÍ GRAU: *Hores íntimes*. Recull d'obretes per a piano d'esperit català. — Unió Musical Española. Barcelona.

L'autor titula la seva obra, potser amb una excessiva modèstia, *Recull de petites peces* per a piano. Cal que ens apressem a dir que el qualificatiu de *petites* hi pot escaure tan sols sota el punt de mira de l'extensió, però de cap manera considerant la bondat artística i la valor intrínseca d'aquest treball.

Algú podrà creure, erradament, que es tracta com en casos semblants, d'un aplec d'innocents composicions de fàcil execució per a esplai i delectació dels estudiants i dels *amateurs* del piano. L'assaig que acaba de publicar l'Agustí Grau és quelcom més. Ens dona en poques pàgines el fruit madur i ben paït d'un profund i aciençat estudi de la modalitat pròpia de la nostra cançó popular, en un aspecte ben personal.

Confessem que no ens ha sobtat pas gens aquesta manifestació de l'estudiós compositor, car ja de temps el sabíem dedicat a l'estudi de la modalitat característica de la nostra cançó popular. Ara ens dona en el present recull els fruits de les seves recerques de faisó ben atractiva i simpàtica.

El principal mèrit de l'obra que comentem consisteix en fondre l'essència modal de la nostra cançó amb la riquesa de les sonoritats modernes i amb la sortosa troballa de ritmes escaients. No és la cançó emprada fragmentàriament amb glosses i comentaris més o menys encertats, com s'acostuma a fer ben sovint. Sentint aquestes composicions, tot seguit us sobtarà el record d'una cançó popular nostra, mes no atineu pas a precisar quina és de les moltes que serveu a la memòria. Diríeu més aviat que en sentiú diverses a l'hora que juguen graciosament al voltant de la ratlla melòdica o en el fons de la polifonia. I és que Agustí Grau està tan compenetrat amb la cançó popular, se n'ha assimilat tan bé la seva íntima essència, que quan escriu inconscientment, li raja a bell doll la melodia pura, fresca, com si fos eixida directament dels llavis del poble creador. En lloc de torturar la melodia popular sap enlairar-la i dignificar-la amb el robatge de les modernes sonoritats tractades sempre amb un gust exquisit.

Encara una altra circumstància avala més el mèrit d'aquestes composicions del novell autor, i és la cura que ha tingut d'apartar-se de l'ús del cromatisme, que hauria estat segurament desencaixat del seu caràcter. Així és que malgrat les contínues modulacions que hom troba en aquesta obra, no s'aparta generalment del més sever i

escrupolós diatonisme. Fins ben sovint sembla que a còpia de l'ús del diatonisme la melodia sembla pendre un caient de cant litúrgic. La qual cosa no és pas gens estranya considerant l'intim parentiu que hi ha entre el cant oficial de l'Església i la cançó popular nostra.

De les composicions que integren el present recull no sabriem pas quina preferir. Totes les trobem prou interessants, sobretot en l'aspecte assenyalat. N'hi ha algunes que ofereixen veritables dificultats d'execució i poden dignament figurar en els programes de concert, al costat dels noms més prestigiosos i venerats. Altres poden considerar-se a l'abast d'una mitjana execució pianística.

Diguem, en resum, que cal agrair cordialment a Agustí Grau l'esforç ben reeixit que aporta a l'obra de la bona música. Que aquest valent treball sigui tan sols un tast llaminer de l'obra definitiva que pot assolir valent-se dels elements que té a la mà, gràcies als seus estudis i al seu bon gust d'artista.

F. BALDELLÓ

Noticiari

CONCURS MUSICAL FRANCISCÀ ORGANITZAT PELS PP. CAPUTXINS DE CATALUNYA

I. Premi de 400 pessetes al millor himne del Setè Centenari de la mort de Sant Francesc. Lletre de mossèn Llorenç Riber. Constarà de tornada unisonal i una altra per a chor a tres o quatre veus mixtes amb acompanyament d'orgue. La tessitura de les veus blanques haurà d'ésser l'apropiada a les veus dels nois.

II. Un premi de 500 pessetes al millor chor a veus mixtes amb lletra del petit poema *El camí de Siena*, de Tomàs Garcés.

III. Un premi de 400 pessetes a tres cançons amb lletra de Melcior Font, a una veu amb acompanyament de piano.

IV. Un premi de 500 pessetes. Càntics franciscans, de Joan Llongueres. Aquests cinc càntics hauran d'ésser musicats a faisò de càntics espirituals, emprant potestativament veu solista, petit chor, chor unisonal, tornada allà on convingui, però sempre dintre el caràcter de simplicitat propi del gènere.

V. Un premi de 300 pessetes als millors goigs de caràcter popular seguint la forma típica d'aquestes composicions, amb la lletra del P. Hilari d'Arenys de Mar.

VI. Un premi de 400 pessetes a un Càntic a *Germà Sol* a chor unisonal i estrofes a una, dues o més veus, alternant amb la tornada. El text d'aquesta composició es troba en el llibre *Els escrits autèntics del P. Sant Francesc*, del P. Antoni M., de Barcelona.

VII. Un premi de 600 pessetes a la millor missa unisonal de caràcter popular a base de melodies pròpies de la Litúrgia de Sant Francesc. Aquestes melodies les

facilitaran als qui ho sollicitin al convent dels Pares Caputxins de la Mare de Déu de l'Ajuda.

VIII. — Un premi de 800 pessetes a la millor composició en forma d'oratori, a veus soles i chor, orquestra i orgue amb text franciscà a lliure elecció del compositor.

Els premis tercer i quart es podran dividir si el Jurat ho creu convenient.

Els treballs hauran d'ésser transmesos a nom del secretari del Jurat, mossèn Francesc Baldelló, per tot el dia primer de març de 1927, al convent dels Pares Caputxins de la Mare de Déu de l'Ajuda, Baix de Sant Pere, 18.

En publicar-se el veredict, els autors premiats, per tal d'acreditar llur propietat, caldrà que transmetin els sis primers compassos de llur composició.

Les lletres del present concurs han estat publicades el dia 12 de novembre als periòdics *La Veu de Catalunya* i *La Publicitat*.

Formen el Jurat qualificador els senyors Lluís Millet, Josep Cumelles i Ribó i mossèn Francesc Baldelló, Prev., secretari.

EL CENTENARI DE BEETHOVEN A VIENA. — Amb motiu del centenari de la mort de Beethoven tindran lloc a Viena grans festes, que es celebraran del 26 al 31 de març de l'any vinent, sota el patronat del President federal Dr. Michel Hainisch, i sota els auspicis de l'Estat i de la capital.

Aquests esbarjos intel·lectuals comprendran un Congrés d'Història musical i importants festivals que prometen tenir gran ressonància.

El Congrés estudiarà totes les qüestions relatives a Beethoven i als seus contemporanis, procurant investigar les influències exercides sobre l'autor de la *Novena Simfonia* pels seus davanters i també les que ell mateix exercí sobre els seus successors en tots els països. Es tractarà, encara, de la música medieval, la importància de la qual ningú no pot desconèixer, i s'abordarà el problema folklòric, tant més com les obres de Beethoven i totes les grans obres d'art estan ben estretament unides amb l'art popular.

Les adhesions al Congrés poden dirigir-se al Ministeri federal d'Instrucció pública, 5, Minoritenplatz, Viena. També el delegat general del Comitè, el professor Guido Adler, Launerstrasse, 9, Viena (XIX, 1), es complaurà en proporcionar tota classe d'indicacions complementàries als qui les sollicitin.

Els festivals consistiran en diverses audicions d'obres triades de Beethoven i alguns dels seus predecessors i representacions de gala, al teatre de l'Opera, de *Fidelio* i de les *Ruïnes d'Atenes* (nova versió de Ricard Strauss). Dirigiran successivament els referits festivals els mestres Furtwangler, Schalk, etc., i hi cooperaran els més afamats solistes, l'orquestra de la Philharmonie i els chors més reputats. A la Redoutensaal s'hi donaran òperes de Purcell, ballets russos, francesos, italians i vienesos. Demés, es farà una visita a la tomba de Beethoven i algunes excursions als voltants de Viena on Beethoven estiuéjà.

El programa, com es veu, és força temptador.

EL RENAIXEMENT DE LA GUITARRA. — D'un quant temps ençà els editors alemanys dediquen una preferència especial al repertori de la guitarra. Les seves recerques per Itàlia i per Espanya han donat sorprenents resultats. Se'ns diu que en una ciutat espanyola han adquirit l'original per a una segona edició del famós *Mètode*,

d'Aguado, revisat pel propi autor. Entre les noves edicions que han posat a la venda figuren importants originals dels grans guitarristes compositors Ferran Sors, Simon Molitor, Ferdinando Carulli i també dels mestres clàssics Bocherini, Weber, Paganini, Schubert, etc., com són: quintets, lieders, quintets, sonates escrites expressament per a guitarra. Al mateix temps s'organitzen cursos d'aquell instrument a Viena i a Munich. No fa gaire que M. Maurice Canchie, des de *Le Ménestrel*, demanava la creació a París d'una càtedra semblant. Per què, doncs, els nostres instituts no es preocupen d'aquest moviment envers la regeneració de la guitarra, ja que Catalunya s'ha significat sempre en aquest sentit, comptant entre els seus fills gloriosos guitarristes, des del famós Amat, del segle XVII, fins els celebrats concertistes contemporanis Llobet, Pujol, Romea i altres?

En parlar d'aquest popular instrument, volem fer esment també de la revista molt notable que, sota el títol *La guitarra*, es publica fa algun temps a Buenos Aires, dirigida pel senyor Joan C. Anido. Hi col·laboren reputats musicògrafs i literats i publica també composicions originals i transcripcions per a guitarra. Tot plegat ofereix un conjunt captivador que recomanem no solament als guitarristes sinó en general a tot bon aficionat a la música.

NOMENAMENTS. — Ha estat nomenat mestre director de l'Escolania del Monestir de Montserrat el Rnd. P. Benet Angel Rodamilans.

—El tribunal de les oposicions a professor de música de la Casa de Beneficència, de Tarragona, ha fallat a favor del Rnd. Salvador Ritort, segon organista de la Catedral i un dels mestres de l'Orfeó Tarragoní.

—Al celebrat concertista Alexandre Ribó li ha estat encomenada una de les classes superiors de piano del Conservatori del Liceu. El mateix centre musical ha confiat una classe de violí al reputat professor i concertista En Marian Perelló.

—La intel·ligent arpista Na Lluïsa Bosch i Pagès, les cròniques de la qual, trameses des de Ginebra a la nostra REVISTA, tan interès desperten sempre, acaba d'ésser nomenada professora de totes les classes d'arpa, inclús la de virtuositat, del Conservatori de Lausana. El Comitè del Conservatori de Ginebra, del qual Institut la senyora Bosch és igualment professora, li ha donat tota classe de facilitats perquè pugui exercir ambdós càrrecs. És un honor que comprova l'estima dels seus mèrits posats de manifest sovint en els concerts on ella pren part, i que li valgueren darrerament a Lió un assenyalat triomf.

EL MONUMENT A GARRETA. — La comissió gestora del monument al gran compositor del Baix Empordà Juli Garreta, que s'ha d'erigir per subscripció popular entre els veïns de Sant Feliu de Guíxols, en la muntanya de Sant Telm, ha visitat l'estudi del notable escultor barceloní senyor Borrell i Nicolau per a veure la maqueta del projectat monument, obra de l'escultor ja esmentat.

La referida comissió admirà la maqueta pel seu original traçat i elegant sobrietat, i felicità efusivament l'escultor senyor Borrell i Nicolau pel seu encert en la concepció del monument.

L'esmentat monument serà de pedra de Montjuich, i emplaçat a la muntanya de Sant Telm de cara a la mar entre pins i "ginesteres".

Com que es tracta de perpetuar la memòria del gran mestre Garreta, ha cregut el

senyor Borrell que el monument que s'elevà a la seva memòria havia d'ésser, en realitat, un monument de l'Empordà, que fou a la vegada que la seva terra nadiua, la terra de les seves més fermes i ardents amors. Lligant íntimament la figura i la personalitat del gran músic empordanès a la idea general del monument, sorgia motiu per a donar forma plàstica a l'entestament de perpetuar la memòria d'aquest home que feia música de la mateixa manera instintiva com els ocells canten.

Per a la concepció del monument a Garreta el senyor Borrell i Nicolau s'ha inspirat en el bell himne de Maragall *L'Empordà*.

El cos central del monument, que es compon de tres grans blocs, està dedicat a la sardana, representada per una teoria de figures de la nostra dansa en relleu. En el sòcol hi haurà una medalla amb l'efígie, també en relleu, de Garreta. A cada costat del bloc central hi ha un cos addicional que emmarca un relleu simbolitzant els poemes de la mar i de la muntanya, de la fusió dels quals neix l'Empordà, segons la versió poètica de Maragall.

Aquest és, en resum, el pla del monument al genial creador de tantes belles composicions musicals catalanes, pla que, a jutjar per l'impuls que la comissió organitzadora pensa imprimir a la seva tasca, no tardarà molt a veure's realitzat.

EL CENTENARI FRANCISCÀ. — Amb motiu de les festes del setè centenari de Sant Francesc d'Assís a Bordeus s'ha donat una audició dels *Poemes franciscans* del compositor Ermend Bonnal, sèrie de quadros per a veus i orquestra, inspirats per textos de Francis Jammes, on s'hi manifesten qualitats molt estimables.

Al dia següent d'aquesta execució l'orquestra de l'Òpera i els chors de la Schola de la mateixa ciutat, dirigits per M. Barés, interpretaren d'una manera remarcable l'important oratori *Franciscus*, del compositor belga Edgar Tinel.

Aquest darrer oratori s'ha executat també als "Concerts Spirituels" de Brusselles, sota la direcció del mestre Leon Du Bois, produint l'excel·lent efecte de costum.

MÚSICA ESPANYOLA ALS ESTATS UNITS. — Don Alfons Gómez, arribat d'Amèrica, el qual féu gestions molt insistents perquè l'ORFEO CATALÀ visités aquelles terres, havent de desistir dels seus propòsits per les grosses dificultats que l'excursió oferia, té el propòsit de contractar la Banda Municipal de Madrid, l'Orfeo Donostiarra i una orquestra sevillana, amb l'objecte que donin alguns concerts als Estats Units, Mèxic i Cuba.

Notícies de San Sebastià confirmen la contracta de l'Orfeo Donostiarra, el qual marxarà a mitjans de febrer vinent.

Sembla que dit contractista pertanyi a una empresa de molta importància dels Estats Units.

DES D'ANGLATERRA. — La Royal Philharmonic Society donarà sis concerts durant la temporada 1926-1927.

Entre els solistes contractats hi figuren En Pau Casals i el pianista A. Rubinstein.

— En els darrers concerts de Londres, s'han executat entre altres obres noves: *Psyché* de Manuel de Falla, *l'Oda al rossinyol* d'Eric Fogg, *Rapsòdia* d'Honegger, *Daniel Jazz* de L. Gruenberg, *Tre canti di Filomela* de Malipiero i la *Sonata oriental* de J. Holbrooke.

—El Philharmonic Choir ha executat la *Missa en sol menor* de Vaughan Williams, considerada des de llarg temps entre les millors obres contemporànies de música sagrada.

—Eugeni Goossens haurà acabat una òpera en un acte, *Judith*, la duració de la qual no excedirà gaire més d'una hora. Hi intervenen quatre personatges, sense chor.

—Els Promenade-Concerts, de Londres, han inaugurat la seva trentadosena temporada. El programa anuncia un nombre considerable de primeres audicions. Entre elles hi figura el *Concert espanyol en re* per a violí i orquestra d'En Joan Manén; el *Sant Francesc d'Assís* de Malipiero; diverses obres dels autors anglesos Arthur Bliss, Hanson, Coates, Austin, Smyth, Gordon Jacob i Rutland Boughton; dels francesos V. d'Indy, Germaine Tailleferre i Honegger; dels alemanys Paul Hindemith, Josep Marx i Paul Graener; una obra russa: *Angel*, poema nocturn d'Akimenko, i una obra americana: *The Ocean*, poema simfònic d'Henri Hadley.

—Els Halle Concerts actuaran des del 12 d'octubre al 24 de març. L'onze de novembre, dia de l'Armistici, audició del *Requiem* de Berlioz, que es donà ja l'any passat amb un èxit sorollós.

DES DE BELGICA.—El Conservatori de Liège ha celebrat amb tota solemnitat el centenari de la seva fundació. Instituit per Guillem I, rei dels Països Baixos, en 1826, junt amb les escoles similars de Brussel·les, La Haia i Amsterdam, ha tingut per directors, successivament: Daussoigue, Méhul, Soubre, J.-Th. Radoux i Sylvain Dupuis. Actualment el dirigeix François Rasse.

Han tingut efecte dos concerts consagrats totalment a compositors fills de Liège: Grétry, J.-Th. Radoux, Eugeni Isage, J. Jongen, S. Dupuis, H. Hamol, E. Soubre, C. Smulders, Charles Radoux i Cèsar Franck.

—En els concerts del Conservatori de Brussel·les s'executarà enguany, per primera vegada, el *Cant de la terra* de Mahler.

DES DELS ESTATS UNITS.—A Ravinia s'ha representat per primera vegada *La vida breu* de Manuel de Falla.

La celebrada cantatriu Lucrècia Bori hi triomfà totalment.

—El teatre de Chicago promet, entre altres novetats, la *Judith*, d'Honegger, i *Terra baixa*, d'Eugeni d'Albert.

—La Boston Symphony Orchestra ha interpretat una obra nova de Prokofieff, *Incantation*, per a orquestra, chor i tenor sol.

—A Cincinnati ha estat estrenada amb un èxit molt viu una òpera en tres actes, *Castle Agrazant*, llibre i música de Ralph Lyford, compositor americà. Aquesta representació s'ha donat sota el patronatge de la Cincinnati American Opera Foundation, l'objecte de la qual és d'encoratjar els músics nacionals a compondre obres teatrals.

—Paul Whiteman, nomenat el rei del jazz, acaba de publicar un llibre titulat *Jazz*. L'autor, que al front de la seva petita orquestra, ha triomfat darrerament a París, atribueix als negres africans, seguint l'opinió general, la paternitat del jazz. La seva introducció als Estats Units sembla remuntar-se a l'any 1819.

—Koussevitzky ha reprès per tercera vegada la direcció de la Boston Symphony Orchestra.

—Edward Collins ha guanyat amb la seva *Obertura tràgica* el premi de la Chicago Nouth Shore Festival Association.

—De retorn d'Europa, Walter Damrosch, que ha dirigit la primavera passada l'Orquestra Simfònica de Madrid, anuncia per a la seva propera temporada neoyorkina entre altres novetats: una simfonia de George Antheil, les *Escenes espanyoles* del compositor madrileny Halfers, obres d'Honegger i del compositor americà Copeland.

—Alexander Gretchaninow visitarà per primera vegada els Estats Units, per a donar-hi a conèixer les seves obres instrumentals i corals. Es farà cir també al piano.

DES D'HONGRIA. — L'Associació Choral i Orquestral de Budapest, ha donat la darrera temporada dos oratoris de Haendel: *Samson* i *Judas Macabeus*.

—Amb la cooperació d'En Pau Casals, Dohnanyi ha ofert una audició de sonates molt interessant. En els seus darrers recitals han fet una gran impressió algunes composicions de Kodaly.

—Entre altres solistes, s'han fet aplaudir el pianista Cortot, el violinista Franz von Vecsey i el compositor Strawinsky en l'execució del seu *Concerto* per a piano.

—L'art hongarès ha perdut un dels seus millors mestres: Johannes Koessler, professor de composició, d'harmonia i d'orgue a l'Escola Superior de Música, un dels darrers representants de la gran escola que formà gairebé tots els mestres i artistes de la jove generació hongaresa, tals com Bartok, Dohuanyi, Kodaly, Weiner i molts d'altres.

DES D'ITALIA. — Els diaris de Roma donen compte d'una innovació estabierta en aquella capital, que el poble barceloní frueix ja des de fa alguns anys. Els concerts del *Corpo Musicale Cittadino*, que es celebraven a la Piazza Colonna, alternen des d'ara a les places de les diverses barriades romanes. Aquesta expansió musical tan profitosa per a la cultura del poble ha obtingut, com ja era de suposar, un èxit molt viu.

—Commemorat el primer centenari de la mort de Beethoven i el trentacinquè aniversari de la mort de Verdi, la Scala de Milà posarà en escena *Fidelio* i *Falstaff*.

—A Itàlia es prepara un programa d'acció per a la renaixença del cant. Els punts principals són: la interdicció d'exercir el professorat sense diploma; la creació d'una escola de mestres on s'aprendrà d'ensenyar; una propaganda sostinguda per a decidir els compositors a escriure d'una manera favorable per a la veu.

—Sota la direcció del mestre Toscanini s'ha donat una representació extraordinària de *Falstaff* a Busseto, ciutat natal de Verdi, en celebració del trentacinquè aniversari de la mort del gloriós mestre.

—Els mestres italians no reposen en llur treball. Zandonai escriu una òpera sobre un llibret d'Artur Rossato: *La leggenda di Sant'Antonio*; Ildebrando Pizzetti promet una òpera igualment: *Il re pastore*; Carmine Guarino, l'autor de *Madama di Challant*, obra premiada al Concurs Nacional, posa en música *Sogno di un mattino d'autunno*, poema en un acte de Rossato, i prepara, sobre un text del mateix autor, una òpera en tres actes titulada *Madonna Prunella*.

—En celebració de l'Any Franciscà s'executarà a Assís *Il Trittico Franciscano* del mestre Licinio Refice, amb el concurs dels chors de l'Augusteo.

Necrologia

Angelo Masini. — Aquest celebrat tenor d'òpera, del qual els vells filharmònics barcelonins tan bons records en guarden per la seva brillant actuació en el Liceu a darreries de la passada centúria, ha mort a Roma a l'edat de 81 anys. Fou en aquella època un dels millors cantants dramàtics i despertà arreu entusiasmes delirants. Havia debutat aquí a Barcelona, amb l'òpera *Faust*, l'any 1880, però els seus èxits més grans els obtingué interpretant d'una manera molt personal *Els Hugonots*, *Lucrezia Borgia*, *Rigoletto*, *Elisir d'amore*, etc. La darrera temporada que cantà entre nosaltres fou a la primavera de 1893, en el teatre Principal, on interpretà per primera vegada el protagonista de *Lohengrin*. En aquella ocasió les seves facultats vocals havien perdut ja quelcom de la seva puresa i brillantor, però el seu art de cantant s'imposà encara per les belles qualitats que l'ornaven. Era un ver artista que sabia donar als personatges que interpretava una vida intensa i imprimia al seu fraseig una expressió ardorosa que en determinats moments arborava tot el públic.

Masini feia anys que viva retirat de l'escena i en morir deixa una fortuna molt important, bona part de la qual serà donada a algunes cases de beneficència d'Itàlia on hi són recollits els músics invàlids.

Francesc Antic. — Des de València ens comuniquen la mort d'aquest mestre, que visqué solament per al seu art i per als seus deixebles. Fou professor d'harmonia i organista notabilíssim, la modèstia del qual feia pensar en un altre músic humil i de gran vàlua: Cèsar Franck. Per bé que el mestre valencià fou un enamorat dels clàssics, no deixava d'atendre tampoc les innovacions i les orientacions noves per atrevides que fossin, i sabia assimilar-se tot el bo d'elles. Deixa composicions ben estimables, però en l'art d'improvisar a l'orgue era on la seva fantasia es manifestava en major grau d'esplendor. La seva mort ha estat molt sentida en els centres musicals de València.

Tina Filipponi. — Els diaris italians han dedicat a aquesta jove pianista, que acaba de morir prop de Nàpols, articles verament sentits per la pèrdua prematura de tan exquisida artista. Ha mort als 24 anys d'edat i la seva carrera de concertista era ja de les més brillants. No solament a Itàlia fou aclamada, sinó fora d'allí rebé també elogis fervorosos. A París, a Ginebra, a Estocolm i recentment a Nova York, a Filadèlfia, a Chicago les seves manifestacions foren triomfals. La senyoreta Filipponi sentia una preferència especial per les obres del nostre Albèiz, predilecció que compartia amb les dels grans mestres romàntics Schumann i Chopin. Volem recordar en aquesta trista ocasió la impressió ben viva que deixà la malaguanyada artista en tocar a l'Associació Intima de Concerts, de Barcelona, ara fa dos anys. Ens revelà, ben cert, un temperament musical d'una gran sensibilitat, acompanyat d'una tècnica plena d'encís.

André Wormser. — Ha mort a París aquest delicat compositor, que assolí anys enrera un èxit molt popular amb la seva pantomima *l'Enfant prodigue*, d'una gràcia ben exquisida. No menys aplaudit fou a l'Opera el seu ballet *l'Etoile*. Wormser va escriure també un gran nombre de peces per a piano i de melodies. Nascut a París l'any 1851, fou deixeble del Conservatori de la mateixa capital, on obtingué el Premi de Roma l'any 1875.

Miquel Rué, Pvre. — El traspàs de mossèn Rué, ocorregut el passat novembre a Tarragona, ens ha causat dolorosa sorpresa, ja que estimàvem els dots de musicògraf que posseïa l'ihustre sacerdot i coneixíem prou bé l'afecte que professava el mateix a la nostra institució. La seva activitat l'esmerçà sempre a favor de les més nobles empreses. Fou un dels primers propulsors envers la reforma del cant religiós en les nostres esglésies, i assistí a gran nombre de congressos, on prenia sempre una part activa. Ultra el valent opuscle seu titulat *La reforma de la música religiosa*, imprès a Girona l'any 1900, ens plau recordar els interessants articles que publicà en aquestes mateixes pàgines de la REVISTA MUSICAL CATALANA (vol. IV) amb ocasió d'una curta estada que va fer a Parramon quan hi eren instal·lats els frares benedictins expulsats de França. El seu entusiasme provocat per les tasques gregorianes d'aquella Comunitat es manifesta palesament en els referits articles.

Mossèn Rué era fill de Cervià, on va néixer el 27 de desembre de l'any 1864. Va cursar la carrera eclesiàstica al Seminari tarragoní i els seus estudis musicals foren dirigits per l'intelligent mestre i organista d'aquella Metropolitana, Rvnd. Ramon Bonet i Vallverdú. A l'edat de 22 anys, després d'unes brillants oposicions, li fou concedit el benifet de mestre de capella de la Catedral de Girona, la qual institució va aixecar a un nivell verament extraordinari. En constituir-se per allà l'any 1905 en aquell Bisbat la Comissió censora de música religiosa, en fou nomenat membre; com també fou encarregat de la càtedra de cant gregorià que en substitució del cant pla s'establí al Seminari de Girona. L'any 1908, aspirant a una vida de major perfecció, pujà a la muntanya santa de Montserrat, disposat a acabar els seus dies als peus de la Moreneta; mes no era aquest el seu destí, i als pocs mesos estava altra vegada dirigint la Capella de la Seu gironina. Finalment, a l'any 1919 obtingué en renyides oposicions, la mestria de la Catedral de Tarragona, lloc que ha ocupat amb el màxim honor fins a la seva mort suara ocorreguda.

El nombre de composicions religioses que va escriure mossèn Rué (Misses, Trisagis, *Te Deum* i altres cants), algunes d'elles premiades en diversos certàmens, altres publicades, passa de dues centes. Col·laborà, encara, constantment a la revista gironina *Scherzando*, la qual, juntament amb els senyors Sobrequés i Montsalvatje, havia fundat fa 17 anys.

Josep Molé i Gelabert, Pvre. — Altre estimat sacerdot, bon aimador de la música, mossèn Molé, morí a Mataró el mateix mes de novembre. Fou molts anys director de l'avui desaparegut Orfeó Mataroní, el qual degué a ell l'embranchida presa fins a col·locar-se a un envejable nivell entre les institucions similars de la terra. Mossèn Molé era l'ànima de l'Orfeó i per això li fou un cop mortal quan, obligat a vetllar per la salut, hagué de deixar la batuta per a acollir-se a una vida de repòs i més reduïda activitat.

Darrerament, en fundar-se la Congregació d'Oblats seglars benedictins, i essent ell capellà del monestir de Sant Benet, fou designat director local, en qual càrrec hi estava consagrat de ple i a ell es deu, en gran part, l'empenta que aquella jove Congregació porta a la ciutat de Mataró, dedicada especialment al renaixement litúrgic en el temple.

Hem de recordar, encara, que ordenat de prevere per l'abril de l'any 1904, ocupà la vicaria de Masnou i a la seva iniciativa es fundà allí un orfeó que prengué un fort impuls mentre el tingué mossèn Molé sota la seva direcció. En les primeres visites que l'ORFEÓ CATALÀ efectuà a Masnou, i més tard a Mataró, mossèn Molé ens donà proves evidentíssimes de l'afecte i admiració que sentia per la nostra obra.

Narcisa Freixas. — Aquesta coneguda compositora, que es féu ben estimar pel seu apostolat de cultura, morí a Barcelona el 20 del present desembre.

Nasqué a Sabadell l'any 1860 i era filla del publicista federal Pere Freixas i Sabater i néta d'un dels que visqueren la feta del Bruch.

Des de joveneta es revelaren la seva afició i els seus dots musicals i les seves primeres composicions tenen el to popular que ja no abandonarà. Arran de la mort de la seva filla — 1900 — desbordà la seva ànima les melodies que tancava, fent de la intensitat dels seus sentiments el tema d'elles.

L'any 1900 publicà les seves primeres obres en un quadern titulat *Cançons catalanes*, amb poesies de Verdaguer, Maragall, Nogueres, Oller i Masriera.

L'any 1905, en la primera Festa de la Música Catalana, que instaurà l'ORFEÓ CATALÀ, veié premiada la seva col·lecció de *Cançons d'infants*, a la qual seguí una altra amb el mateix títol premiada també als Jocs Florals de Girona de l'any 1908. Els millors autors catalans hi col·laboraren amb poesies educatives i Torné Esquiús les il·lustrà amb els seus dibuixos.

La ingenuïtat que resplendeix en aquestes cançons, sense altre abillament que llur pròpia senzillesa, les feren ben aptes per als infants, i algunes d'elles han passat al poble que les ha apreses de boca en boca, talment com les populars.

Altres volums que produí foren *Piano infantil*, *Llibre de nines* i *Dances catalanes*. També compongué un llibre de *Cançons amoroses*, moltes melodies soltes i les sardanes *A Sant Medi*, *Dolça Catalunya* i *Flors de la terra*.

Per al teatre havia fet *La pastoreta*, *Rodamón*, *Festa completa* i *La cova del mar*.

Fundà l'any 1908, amb els seus propis mitjans, "Cultura Musical Popular". Un chor format per noies, minyons i nois, sota la seva direcció, escampava per asils, hospitals i presons la pura melodia pairal, portant-hi consol. Fundà una biblioteca per al jovent i recollí obres per a fundar un teatre d'infants.

Realitzà a Madrid l'any 1917 una interessant campanya creant una agrupació coral amb els nois de les escoles públiques i donant conferències, obra que aleshores fou encoratjada pels organismes oficials.

Amb les seccions catequistiques de la parròquia major de Santa Anna formà també algunes agrupacions corals que foren elogiades.

Es tota una vida consagrada al bé, a l'art i a la cultura. La seva desaparició haurà causat arreu pregon sentiment.

Al Cel sien els bons amics!

Frederic Lliurat

Carrer de Girona, 34, 3.er

CURSOS I LLIÇONS DE PIANO

Elemental i Superior

DETALLS I CONDICIONS: Tots els dies, de 2 a 4

LLIÇONS PARTICULARS DE VIOLÌ
DELFINA GARAYOA

PRIMER PREMI DEL CONSERVATORI DEL LICEU

Verge del Rosari, 9, 2.^{on}, 1.^a

BARCELONA (Sarrià)

Disponible

NOVES PUBLICACIONS

Joan Llongueras: *Noves Cançons i Jocs d'Infants.* — *Dins el meu cistelló.* — *Els bons marxants.* — *El general Bum-Bum.* — *El camí de cada dia.* — *Les gestes de les nenes.* — *El mocador.*

Ll. Millet: *Cançó muntanyenca,* per a cant i piano.

Ll. Millet: *Sospirs,* per a cant i piano.

A. Vives: *La Balanguera,* per a cant i piano.

E. Morera: *Cançons de carrer,* per a cant i piano o guitarra.

F. Pujol: *Vall madrigal,* per a violí i piano.

F. Pujol: *La ginesta,* per a cant i piano.

F. Pujol: *Un clavell,* per a cant i piano.

F. Pujol: *Els esclops,* per a cant i piano.

J. Lamote de Grignon: *Oració de mercès,* per a cant i piano.

E. Toldrà: *Cançó de l'amor que passa,* per a cant i piano.

UNIÓ MUSICAL ESPANYOLA, FILIAL DE BARCELONA

CONCESSIONARI: FRANCESC MARTÍ — PORTAL DE L'ÀNGEL, 1 i 3

L'ORFEÓ CATALÀ A ROMA

Fascicle de 150 planes amb portada de JOAN LLIMONA,
prefaci del mestre MILLET, croquis de JOAQUIM RENART
i nombroses fotografies

Preu: 3 pessetes

PERE PAGÈS I RUEDA

Antic Centre d'Anuncis

Arolas, 5, entressol

Primera travessia carrer Fernando VII

S'encarrega de publicar anuncis en els periòdics de Barcelona i de fora, amb gran rebaixa de preus.

Servei especial i econòmic per a la publicació d'ANUNCIS MORTUORIS en tots els periòdics.

Agència de Cobrances i Repartiments

ANTONI CAMPMAJÓ

CARRER DE CONSELL DE CENT, 377

Servei especial en l'impressió, inserció en els Diaris i repartiment d'ESQUELES MORTUORIES.

Extens assortit en RECORDATORIS. Impressió esmerada COBRANCES i REPARTIMENTS de tota mena, fets amb gran cura i rapidesa.

SERVEI RÀPID - GARANTIA ABSOLUTA - PREUS REDUÏTS